

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Ivana Grgić

Spremljanje javnih politik: primer izvajanja športne politike v Sloveniji

Diplomsko delo

Ljubljana, 2012

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Ivana Grgić

Mentorica: izr. prof. dr. Simona Kustec Lipicer

Spremljanje javnih politik: primer izvajanja športne politike v Sloveniji

Diplomsko delo

Ljubljana, 2012

»Education is an admirable thing, but it is well to remember from time to time that nothing that is worth knowing can be taught.« (Oscar Wilde).

ZAHVALA

Iskrena hvala mentorici izr. prof. dr. Simoni Kustec Lipicer, za dano priložnost, strokovno pomoč pri pisanju diplomskega dela in nesebično posredovanje »bogate« baze znanja, ki širi moja obzorja tako o športni politiki kot o drugih, sorodnih vsebinah.

Hvala moji družini za finančno in moralno podporo v času študija.

Hvala Juretu za podporo kadar koli in kjer koli.

Spremljanje javnih politik: primer izvajanja športne politike v Sloveniji

V diplomskem delu smo se ukvarjali z analizo sistemov za spremljanje izvajanja športne politike v Sloveniji. Naš cilj je bil na primeru športne politike v Sloveniji preučiti skladnost med teoretsko relevantnostjo sistemov spremljanja izvajanja javnih politik z vsakodnevnimi in dejanskimi izkušnjami z njihovo uporabo in izvedbo. Z raziskovalnim vprašanjem smo tako preverjali, koliko je teoretska relevantnost sistemov spremljanja javnih politik skladna z dejansko relevantnostjo teh istih sistemov v vsakodnevem spremljanju javnih politik. Podatke, ki so nam omogočali odgovor na raziskovalno vprašanje, smo pridobili z različnimi metodami in tehnikami, med katerimi so prevladovali družboslovni intervjuji ter analiza primarnih in sekundarnih virov. V preučevanem primeru se je pokazalo, da dejanska relevantnost sistemov spremljanja javnih politik sicer odstopa od popolnega teoretskega ideala, vendar pa se zlasti v procese vpleteni državni javnopolitični igralci zavedajo pomembnosti vloge sistemov spremljanja javnih politik. V preučevanem primeru se je to skozi dosednji razvoj nazorno kazalo tudi skozi politični poseg in klientelistična razmerja pri odločanju o nadaljnji usodi (ne)obstoja sistemov spremljanja izvajanja javne politike oziroma javnega interesa v njej.

Ključne besede: spremljanje izvajanja, javna politika, šport, sistem spremljanja, Slovenija.

Monitoring public policies: case study of implementing sport policy in Slovenia

In this undergraduate thesis we have been dealing with the analysis of sport policy monitoring systems in Slovenia. Our goal was in the case of Slovenian sport policy to examine the compliance between the theoretical relevance of policy monitoring systems and actual and everyday experiences with use of such systems. Therefore, research question of our thesis was about whether or to what degree is the theoretical relevance of monitoring systems and relevance of the same systems in daily monitoring of public policies consistent. In order to answer our research question we have used multiple methods and techniques, particularly social interviews and primary and secondary data analysis. Our case study has shown that actual relevance of policy monitoring systems differs from the complete theoretical ideal, however policy actors involved in policy processes are realized with the importance of such monitoring systems. Moreover, within the examined case this has also been explicitly indicated through the political interference and elitist relationships in deciding about the future non-existence of sport policy monitoring systems and implementation of public interest in it.

Key words: monitoring, public policies, sport, monitoring system, Slovenia.

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	7
2	METODOLOŠKI NAČRT	9
2.1	RAZISKOVALNI CILJI	9
2.2	RAZISKOVALNO VPRAŠANJE	10
2.3	UPORABLJENA METODOLOGIJA	10
2.4	STRUKTURA DIPLOMSKEGA DELA	11
3	TEORETIČNI DEL	12
3.1	JAVNA POLITIKA IN JAVNOPOLITIČNI PROCES	12
3.2	IMPLEMENTACIJSKE ŠTUDIJE	13
3.3	ZAKAJ JE SPREMLJANJE IZVAJANJA JAVNIH POLITIK POMEMBNO?	14
3.3.1	<i>Pristopi k spremljanju izvajanja javnih politik</i>	14
3.3.2	<i>Funkcije spremljanja izvajanja javnih politik</i>	16
3.3.3	<i>Dejavniki sistemov spremljanja javnih politik</i>	18
4	EMPIRIČNI DEL	20
4.1	KARAKTERISTIKE SISTEMA SPREMLJANJA ŠPORTNE POLITIKE	20
4.1.1	<i>Kratek zgodovinski pregled spremljanja športne politike</i>	20
4.1.2	<i>Normativni in finančni vpogled</i>	21
4.2.	AKTUALNO STANJE SPREMLJANJA ŠPORTNE POLITIKE	23
4.2.1	<i>Vloga ZŠRS Planica</i>	23
4.2.2	<i>Kaj se spremlja in kako?</i>	24
4.2.3	<i>Uporabnost spremljanih podatkov</i>	27
4.3	INSTITUCIONALNI VPOGLED V SPREMLJANJE IZVAJANJA ŠPORTNE POLITIKE	28
4.3.1	<i>Kdo so igralci in kakšna je njihova odgovornost?</i>	28
4.3.2	<i>Pogledi akterjev/institucij na spremljanje izvajanja športne politike</i>	31
4.4	SKLADNOST TEORETIČNEGA IN EMPIRIČNEGA DELA NALOGE	34
5	SKLEP	36
6	LITERATURA	39
	PRILOGE	43

PRILOGA A: SPLOŠNE FUNKCIJE IN KARAKTERISTIKE SPREMLJANJA IZVAJANJA JAVNIH POLITIK GLEDE NA RAZLIČNE AVTORJE.....	43
PRILOGA B: PROCESNA PODROČJA ŠPORTA IN KONKRETNE VSEBINE SPREMLJANEGA ZNOTRAJ PROCESNIH PODROČIJ	44
PRILOGA C: ORGANIZIRANOST SLOVENSKEGA ŠPORTA	45
PRILOGA Č: INTERVJU S PREDSTAVNIKOM DIREKTORATA ZA ŠPORT, ZNOTRAJ BIVŠEGA SEKTORJA ZA RAZVOJ IN INVESTICIJE NA MINISTRSTVU ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT	46
PRILOGA D: INTERVJU S PREDSTAVNIKOM ZŠRS PLANICA, ZAPOSLENIM V SEKTORJU INFORMATIKE IN ANALITIKE V ŠPORTU	51

KAZALO TABEL

Tabela 2.1: Metode in tehnike uporabljene v diplomskem delu.....	10
Tabela 3.1: Značilnosti dveh glavnih pristopov k izvajanju javnih politik.....	14
Tabela 3.2: Lasten predlog dejavnikov relevantnosti sistemov spremljanja.....	19
Tabela 4.1: Podstrukture športa in njegove vsebine po NPŠ 2000–2010.....	25
Tabela 4.2: Aktualni pogledi akterjev do vprašanja spremljanja športne politike.....	32
Tabela 4.3: Skladnost teoretičnega in empiričnega dela naloge.....	34
Tabela A.1: Funkcije spremljanja izvajanja javnih politik.....	43
Tabela B.1: Vsebine spremljanega glede na procesna področja.....	44

KAZALO GRAFOV

Graf 4.2: Sredstva namenjena informatiki v športu po NPŠ 2000–2008.....	22
---	----

KAZALO SLIK

Slika 4.1: Institucionalna razmerja med akterji na področju športa.....	29
Slika 4.2: Mnenja ključnih akterjev o spremljanju izvajanja športne politike.....	34
Slika C.1: Upravno-državna organiziranost športa.....	45
Slika C.2: Civilno-družbena organiziranost športa.....	46

1 UVOD

Masovnost športa, njegova razširjenost in številni učinki ter posledice, ki jih (ne)ukvarjanje z njim prinese, je pripeljalo do tega, da se javni interes na različnih teritorialnih ravneh delovanja oblasti zanj povečuje (Kustec Lipicer in Slabe Erker 2012). S sprejetim Zakonom o športu (Ur. l. RS 22/1998) leta 1998 je Republika Slovenija začela regulirati področje športa, leta 2000 pa je bil sprejet še Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju NPŠ) (Ur. l. RS 24/2000), kot drugi najpomembnejši pravni in hkrati strateški akt na tem področju. S takšno zakonsko ureditvijo se je operativno podrobneje opredelil javni interes države v športu, mesto v njem pa je dobila tudi informatika, ki je opredeljena kot organizirano in sistematično spremljanje stanja v športu in njegovega razvoja ter vodenja dolgoročne politike razvoja v športu (ZSpo, 58. člen).

Informatika v športu v smislu zajemanja, obdelave in uporabe številnih informacij, podatkov, baz o organiziranosti in delovanju športa oziroma z drugimi besedami celovito spremljanje izvajanja športne politike na sistemski ravni, vključujoč različna (pod)področja zajemanja podatkov, ki so v javnem interesu, je v Sloveniji bila deležno nekajkratnih razvojnih vzponov in padcev. Določeni poskusi vzpostavljanja celovitega sistema spremljanja športne politike (predvsem v obdobju od leta 2000 do leta 2005) so spodleteli, v obdobju zadnjih nekaj let, predvsem z ustanovitvijo Zavoda za šport Republike Slovenije Planica, leta 2009 (v nadaljevanju ZŠRS Planica) pa se pojavljajo premiki v sklopu vzpostavljanja in razvijanja celovitega sistema spremljanja vseh nalog, del in (pod)področij slovenskega športa.

Pomembnost zajemanja podatkov in posledično vzpostavljanje določenih sistemov spremljanja športne politike se ne zrcali le znotraj nacionalnih držav, v našem primeru Republike Slovenije, temveč ima zavedanje o pomembnosti tega vprašanja širše implikacije, saj se z njim ukvarjajo tudi druge države, mednarodne organizacije, ki pokrivajo področje športa (na primer Svet Evrope na področju politike boja proti doping¹) in ne nazadnje tudi Evropska Unija (v nadaljevanju EU), ki v zadnjih letih izrazito poudarja pomembnost zbiranja športnih statističnih podatkov, preko tako imenovanih *športnih satelitskih računov* (Evropska Komisija 2011).

---

¹ Svet Evrope ima na primer pomembno vlogo pri spremljanju izvajanja Evropske konvencije o boju proti doping v športu, kjer posebej za to ustanovljena skupina spremlja (ne)izvajanje oziroma uresničevanje konvencije s strani držav podpisnic (Svet Evrope 2012).

Splošna ocena vseh vpletenih javnopolitičnih igralcev na tem področju je, da je v večini držav članic EU vrednost pridobivanja, spremljanja in analize podatkov podcenjena ter da sistemske statistične publikacije sploh ne vsebujejo podatkov o športnem sektorju. Manko zanesljivih podatkov tako onemogoča prihodnji razvoj športa in odločanja oblasti o njem. Primer športnih satelitskih računov, ki so že vzpostavljeni znotraj določenih držav članic (Velika Britanija, Avstrija, Danska in Francija) pa na drugi strani kažejo na zavzeto vlogo EU pri ustvarjanju enotne športne statistike in vplivih športa na številna druga področja. Zbrani podatki znotraj teh računov namreč služijo implikacijam športa na različnih področjih, ne le znotraj samega športnega sektorja, ampak tudi na primer vplivi, ki jih ima šport predvsem na državno ekonomijo ter tudi zdravje, zaposlovanje, turizem itd. (Evropska Komisija 2006).

Slovenski primer je pokazal, da je bilo za razvoj celovitega in kontinuiranega spremljanja izvajanja športne politike bistveno predvsem zedinjenje javnopolitičnih igralcev (torej razumevanje odnosa med športom in politiko kot javno interesno delovanje oblasti²) o pomembnosti in relevantnosti takšnega sistema. Posledično se v pričujočem diplomskem delu ukvarjamo s spremljanjem izvajanja športne politike v Sloveniji, prvič na teoretični ravni, kjer smo uporabili javnopolitične teorije o pomembnosti in relevantnosti sistemov spremljanja javnih politik in drugič na empirični ravni, kjer smo izvedli celovit vpogled v izgradnjo dosedanjega sistema spremljanja športne politike v Republiki Sloveniji.

V diplomskem delu smo se osredotočili na vprašanja *zakaj in kako* se spremlja izvajanje javnih politik. Prav tako smo se ukvarjali s vprašanji *kaj* naj se spremlja, ko se javna politika izvaja, kar se nanaša na vrste podatkov, ki jih je potrebno spremljati in *kdo* je zadolžen za spremljanje izvajanja javnih politik. Na podlagi teh vprašanj smo se nadalje ukvarjali s slovenskim primerom spremljanja izvajanja športne politike. Na tem mestu je pomembno poudariti, da spremljanje oziroma monitoring³ v okviru diplomske naloge razumemo kot metodo oziroma analitično orodje, s katero se spremlja izvajanje javnih politik (Dunn 2008, 273). Naš namen ni zgolj deskripcija metode kot take, temveč podajanje ocene o njeni relevantnosti tako na teoretični ravni kot tudi na konkretnem primeru športne politike v Sloveniji.

---

²Gre za odnose med politiko in športom glede procesov in vsebin, ki nastajajo zaradi politično utemeljene regulacije športa; takšno razumevanje pa je usmerjeno v preučevanje posameznih vidikov politike kot javnointeresnega delovanja (public policies) ter konkretnih športnih področij športa oziroma problemov (Kustec Lipicer 2009, 254).

³ V nadaljevanju diplomskega dela uporabljamo izraz spremljanje izvajanja javnih politik, ki je terminološko ekvivalenten izrazu monitoring.

2 METODOLOŠKI NAČRT

Raziskovalni problem, na katerega se osredotočamo v diplomskem delu je pravzaprav problem nepopolno razvitega sistema spremljanja športne politike v Sloveniji. Z drugimi besedami to pomeni, da v celoti enoten in učinkovit informacijski sistem za zbiranje, evidentiranje in pripravo podatkov za njihovo nadaljnjo analizo in posredovanje informacij ključnim uporabnikom v športu ni zagotovljen (glej na primer Jeraj idr. 11–12). Še eno izmed dejstev, ki se kaže skozi celotno nalogo in je pomembno vplivalo na sam več letni ali celo desetletni javnopolitični proces vzpostavljanja sistema spremljanja športne politike je namreč to, da se je v določenih obdobjih (2000–2005) spremljanje izvajanja in področje informatike v športu korenito vzpostavljalo in razvijalo, spet v drugih obdobjih pa se je silovito rušilo in podiralo temelje že obstoječih sistemov (glej na primer Kolenc v Kolar 2010, 142–149). Kljub pozitivnim premikom v zadnjih nekaj letih se namreč relevantnost obstoječega sistema spremljanja, ki poteka pod okriljem Zavoda za šport Republike Slovenije Planica (v nadaljevanju ZŠRS Planica), še ni preverjala oziroma ocenila, kar pa je namen pričujočega diplomskega dela.

2.1 RAZISKOVALNI CILJI

V politološki literaturi obstaja enotnost avtorjev o pomembnosti sistemov spremljanja javnih politik in o posledicah le-teh na »razvoj« samih politik (glej na primer Hogwood in Gunn 1984, Grdešić 2006, Dunn 2008). Kljub temu pa dejavniki, ki omogočajo relevantnost sistemov spremljanja javnih politik, niso eksplicitno in na skupen način definirani po posameznih avtorjih. Temu primerno je **cilj** diplomskega dela:

- preučiti sistem spremljanja izvajanja športne politike v Republiki Sloveniji z vidika njegove usklajenosti z dejavniki, opredeljenimi na teoretični ravni, ki omogočajo *relevantnost* sistemov spremljanja javnih politik.

Tako je naš namen določiti dejavnike, ki »delajo« sisteme spremljanja javnih politik relevantne in jih v empiričnem delu naloge primerjati s sistemom spremljanja izvajanja športne politike v Sloveniji. Da bi lahko izpolnili ta ključni cilj diplomskega dela, je potrebno hkrati odgovoriti na vprašanje *zakaj, kako, kaj in kdo* spremlja izvajanje javnih politik. *Temu primerno je naš cilj* opredeliti razloge zakaj so sistemi spremljanja javnih politik pomembni in to aplicirati na primeru sistema spremljanja športne politike v Sloveniji. Ker so v ozadju vsakega sistema spremljanja javnih politik *podatki*, bomo prikazali in določili kakšne vrste

podatkov se spremlja ter kakšna je njihova vrednost oziroma uporabnost na konkretnem primeru športne politike v Sloveniji.

2.2 RAZISKOVALNO VPRAŠANJE

Pri operacionalizaciji ciljev diplomskega dela smo si pomagali z naslednjim raziskovalnim vprašanjem:

- *Koliko je teoretska relevantnost sistemov spremljanja javnih politik skladna z dejansko relevantnostjo teh istih sistemov v primeru vsakdanjega spremljanja javnih politik?*

Da bomo lahko odgovorili na zgoraj zastavljeno raziskovalno vprašanje, smo se osredotočili predvsem na dosedanja teoretska znanja in vidik(e) o pomembnosti in relevantnosti spremljanja izvajanja javnih politik, te pa nadalje analizirali na primeru sistema za spremljanje športne politike v Sloveniji.

2.3 UPORABLJENA METODOLOGIJA

Že sam ustanovitelj analize politik kot znanstvene discipline, Harlod Laswell, je predvidel uporabo multiplih metod, tako kvantitativnih kot kvalitativnih, ter nujnost multimetodskega pristopa (Laswell v Fink Hafner 2007, 13). Po Grdešiču (2006, 27) se z multimetodskim raziskovanjem zagotovita dva pomembna pogoja za uspešno analizo: enostavnost in transparentnost. V naslednji tabeli so prikazane raznolike metode in tehnike, ki smo jih uporabili v diplomskem delu, s čimer smo sledili omenjenemu multimetodskemu pristopu.

Tabela 2.1: Metode in tehnike uporabljene v diplomskem delu

Metoda/tehnika	Namen
Analiza primarnih virov	Gre za analizo obstoječih javno dostopnih dokumentov oblasti, njihovih zapisov in poročil. S temi podatki želimo v diplomski nalogi preveriti odzivnost oblasti na konkreten javno politični problem, in sicer predvsem v delih, ko le-ti opredeljujejo zbiranje različnih podatkov v športu. Tako smo se osredotočili predvsem na dve temeljni regulativi: Zakon o športu iz leta 1998 in Nacionalni program športa v RS 2000–2010 ⁴ .
Analiza sekundarnih virov	Gre za analizo že obstoječih informacij, ki so povezana s predmetom raziskovanja; analiza le-eh (znanstvene monografije, članki, internetni viri, poročila ...) nam bodo služila za teoretično osnovo naloge, torej teoretičnih nastavkov, ki legitimirajo pomembnost spremljanja izvajanja javnih politik.

⁴ Nacionalnemu programu športa v RS za obdobje 2000–2010 je formalni rok veljave sicer že potekel, vendar pa na ravni zakonodajnih pristojnosti Državni zbor še ni sprejel novega NPŠ, za katerega pa kljub temu že obstaja osnutek za časovno obdobje 2011–2020 (glej na primer Jurak 2010).

Analiza statističnih podatkov	Analizo statističnih podatkov (uporabili bomo predvsem podatke, pridobljene s strani ZŠRS Planica – Grujić in Jeraj 2011 in 2012) bomo uporabili predvsem v segmentu naloge, ko bomo skušali prikazati, kateri podatki se spremljajo, kako pogosto ter kakšno vrednost jim lahko pripisujemo.
Študija primera	Študijo primera bomo uporabili, ker raziskujemo konkretni primer spremljanja izvajanja športne politike v Sloveniji.
Polstrukturiran družboslovni intervju	Gre za pogosto uporabljeno metodo zbiranja novih podatkov v analizi procesa odločanja. S to metodo bomo skušali pridobiti različne poglede vpletenih javno političnih igralcev o raziskovalnem problemu. Intervjuje smo opravili znotraj naslednjih institucij: <ul style="list-style-type: none"> a) Direktorata za šport na Ministrstvu za izobraževanje, znanost, kulturo in šport (v nadaljevanju MIZKŠ). Intervju je bil opravljen 13. aprila 2012 s predstavnikom Sektorja za razvoj in investicije. Kasneje so sektor v skladu z reorganizacijo celotnega ministrstva ukiniteli⁵. b) ZŠRS Planica. Intervju je bil opravljen 10. julija 2012 s strokovnim sodelavcem zaposlenim v sektorju analitike in informatike.
Pisanje scenarija	Gre za tehniko opisovanja konkretnega in trenutnega dogajanja. S to tehniko bomo v nalogi neposredno spremljali trenutno dogajanje na področju vzpostavljanja sistema spremljanja športne politike: kaj se dogaja, kdo je aktiven, kdaj in kje se nekaj dogaja. Glavni način za pisanje scenarija nam bodo predstavljali opravljeni intervjuji.

Viri: Majchrzak (1984, 58–64); Grdešić (2006, 130–135); Kustec Lipicer (2009a, 137–139).

2.4 STRUKTURA DIPLOMSKEGA DELA

Diplomsko delo je sestavljeno iz več poglavij. V uvodnem poglavju smo na kratko predstavili in opredelili polje raziskovanja diplomskega dela – spremljanje izvajanja javnih politik oziroma spremljanje izvajanja športne politike v Sloveniji – ter pomembnost le-tega. V drugem, metodološkem poglavju so predstavljeni raziskovalni cilji, raziskovalno vprašanje in osnova teza ter uporabljene metode in tehnike. Nadalje so v teoretičnem delu naloge predstavljeni teoretični nastavki o relevantnosti sistemov spremljanja javnih politik – začevši z implementacijskimi študijami, dvema glavnima pristopoma k spremljanju izvajanja javnih politik ter ovrednotenju avtorjev, *zakaj* je spremljanje javnih politik pomembno. Teoretično poglavje zaključujemo z lastnim predlogom ključnih dejavnikov, ki so nujni za to, da je sistem spremljanja javne politike relevanten. V četrtem poglavju, empiričnemu delu naloge pa

⁵ Na tem mestu je potrebno opozoriti, da se vsi podatki pridobljeni na podlagi opravljenega intervjuja na Direktoratu za šport nanašajo na vladno obdobje od leta 2008 do začetka leta 2012, čeprav smo intervju opravili aprila leta 2012, ko je oblast že prevzela nova vladna koalicija in se je Ministrstvo za šolstvo in šport preimenovalo v Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport.

smo analizirali konkreten primer spremljanja izvajanja športne politike v Sloveniji na način, da smo odgovorili na vprašanje, kdo spremlja izvajanje športne politike (institucionalni vpogled), kaj in kako se znotraj nje spremlja ter primerjali skladnost sistema spremljanja športne politike z *dejavniki relevantnosti spremljanja javnih politik* opredeljenimi v teoretičnem delu. V zaključnem poglavju smo povzeli bistvene raziskovalne ugotovitve in podali kritičen pogled na celotno nalogo.

3 TEORETIČNI DEL

3.1 JAVNA POLITIKA IN JAVNOPOLITIČNI PROCES

Avtorji, ki se ukvarjajo s preučevanjem analize politik, nam ponujajo številne opredelitve javne politike, Dye pa je mnenja, da je ne glede na dodelanost definicij zaključek vedno enak. Tako Dye na preprost način razume posamično javno politiko kot vse, kar se vlada odloči ali ne odloči narediti, te odločitve pa se sprejemajo na različnih področjih (Dye 1995, 2–3). Za primerjavo, Dunn definira javno politiko kot »... kompleksen vzorec medsebojno odvisnih kolektivnih izbir, ki so sprejete s strani vladnih struktur in uradnikov ter vključujejo tudi neodločanje ...« (Dunn 1994, 85). Nekoliko bolj natančno opredelitev javne politike pa nam ponudi William Jenkins, ki jo definira kot »... niz medsebojno povezanih odločitev sprejetih s strani političnega igralca ali skupine teh istih igralcev, ki se nanaša na izbor ciljev ter sredstev, s katerimi bi se naj ti cilji dosegli ...« (Jenkins v Howlett in Ramesh 2003, 6).

S samimi javnimi politikami je neločljivo povezan tudi *javnopolitični proces*, znotraj katerega se le-te oblikujejo in izvajajo. Avtorji analize politik so za lažje razumevanje tega procesa oblikovali različne modele (glej na primer Hill in Hupe 2009), za naše raziskovalne namene pa se osredotočamo na *procesualni model* oblikovanja in izvajanja javnih politik, ki temelji na razumevanju tega procesa kot zaporedja časovno ločenih in vsebinsko različnih faz, ki jih lahko razdelimo na: identifikacijo družbenih/javnopolitičnih problemov in oblikovanje političnega dnevnega reda, oblikovanje javnopolitičnih alternativ rešitev problema, uzakonitev (*legalizacija*) izbrane javnopolitične rešitve, izvajanje (*implementacija*) javne politike in vrednotenje (*evalvacija*) učinkov javne politike (Fink Hafner 2007, 19).

Procesualni model podobno razume tudi William Dunn, in sicer kot serijo soodvisnih aktivnosti, razporejenih skozi čas; javnopolitični proces kot tak pa sestoji iz kompleksnih ciklov, kjer je vsaka faza cikla povezana z naslednjo, zadnja faza pa je vedno vezana nazaj na prvo (Dunn 2008, 45). Posledično moramo javnopolitični proces povezovati z javnopolitičnim

ciklom, saj se ob uresničevanju vseh faz procesualnega modela, javnopolitični akterji odločajo o uspešnosti javne politike in njenem nadaljevanju ter o njeni terminaciji oziroma opustitvi – v tem primeru se konec stare politike steče v proces odločanja o novi politiki (prav tam).

3.2 IMPLEMENTACIJSKE ŠTUDIJE

Faza implementacije je bila vrsto let zapostavljena in brez ustrezne znanstvene pozornosti in podpore, saj se je smatrala kot samoumeven in avtomatski proces realizacije, ki sledi uzakonjenju javne politike in je njen sestavni del (Grdešić 1995, 104). V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja pa je prišlo do pomembnih premikov, kjer je implementacija dobila svoj lasten korpus oziroma status pod-discipline znotraj disciplin politične znanosti in javne uprave (Hill in Hupe 2009, 12).

Teorija in raziskovanje izvajanja javnih politik se nanaša na razvoj sistematičnega znanja o tem, kaj se pojavlja ali povzroča takrat, ko se javnopolitični akterji aktivno ukvarjajo s problemom (Hill in Hupe 2009, 13). Fazo implementacije lahko opredelimo kot fazo, kjer se uzakonjene rešitve oziroma alternativne odločitve začne uresničevati, in sicer s strani pristojnih javnopolitičnih igralcev. Pravzaprav gre za udejanjanje sprejetih javnih politik oziroma »prevod« predhodno sprejetih programov, načrtov, politik v konkretne akcije oziroma dejanja (Howlett in Ramesh 2003, 185). Ali kot pravi Lajh gre za »... izvajanje osnovnih javnopolitičnih odločitev, ki so navadno sprejete v obliki nekih pravil ...« (Lajh 2007, 158).

Po Fink Hafnerjevi pa so implementacijske študije pravzaprav študije, **usmerjene v spremljanje izvajanja javnih politik** ter analizo njenih igralcev in kot take prepoznava težave pri izvajanju same javne politike (Fink Hafner 2007, 25–26). Zaradi številnih težav, ki se pojavljajo v fazi implementacije pa je popolno implementacijo skoraj nemogoče doseči (glej Lajh 2007, 159; Hogwood in Gunn 198–199). Sistemsko je tako implementacija kritična točka javnopolitičnega procesa, kjer se input pretvarja v output in kjer ne gre zgolj za upravni postopek izvajanja nekega akta, temveč za turbolentno aktivnost, kjer svoj značaj dobijo tudi vprašanja moči, sredstev, vrednot, interesov (Grdešić 1995, 110). Pomembno pa je opozoriti tudi na to, da faza implementacije kot kompleksne družbene dejavnosti zahteva pozitivno akcijo pristojnih javnopolitičnih igralcev (Lajh 2007, 63).

V osnovi znotraj implementacijskih študij prevladujeta dva pristopa na izvajanje javnih politik, in sicer:

- a) **pristop od zgoraj navzdol (top-down pristop) in**
- b) **pristop od spodaj navzgor (bottom-up pristop)** (glej na primer Grdešić 1995; Howlett in Ramesh 2003; Lajh 2007; Hill in Hupe 2009).

V tabeli 3.1 so prikazane glavne značilnosti obeh pristopov, prikaz pa je pomemben zato, da znotraj konkretnega primera preučevanja spremljanja izvajanja športne politike v Sloveniji zaznamo značilnosti pristopov, na podlagi katerih se spremlja izvajanje športne politike ter s svojimi značilnostmi vpliva(ta) na samo spremljanje izvajanja konkretne javne politike.

Tabela 3.1: Značilnosti dveh glavnih pristopov k izvajanju javnih politik

Pristop od zgoraj navzdol	Pristop od spodaj navzgor
Nadaljevanje klasično upravno-administrativne tradicije, ki razume implementacijo kot administrativni proces izvajanja političnih odločitev od »vrha proti dnu«.	Implementacija se razume kot interakcijski, kompromisni in povratno učinkovni proces, ki ne sledi hierarhični logiki izvajanja politik.
Državni akterji, centralna vlada je v središču samega procesa, znotraj katerega zanika vlogo in pomen ostalih igralcev – civilnodružbenih.	V ospredju so interakcije med akterji na različnih ravneh (od lokalnih, državnih do civilnodružbenih).
Javnopolitični igralci se obnašajo na način, kot da je javna politika njihova last. Potek nadzora nad odgovornimi izvajalci javne politike.	Implementacija se obravnava v okviru javnopolitičnih omrežij – odnosov, razmerij moči in vplivov med raznovrstnimi javnopolitičnimi igralci.
Vrsta odločitev, v katere politični odločevalci artikulirajo politične prioritete, ki se izvajajo na nižjih ravneh.	Kritika top-down pristopa in osredotočenje na lokalne akterje in javnopolitična omrežja znotraj izvajalskega procesa.

Viri: Grdešić (1995, 104–105); Howlett in Ramesh (2003, 44–56); Lajh 2007, (159–162).

3.3 ZAKAJ JE SPREMLJANJE IZVAJANJA JAVNIH POLITIK POMEMBNO?

3.3.1 PRISTOPI K SPREMLJANJU IZVAJANJA JAVNIH POLITIK

Teorija analize politik nam v osnovi ponuja dva različna pogleda ali pristopa k spremljanju izvajanja javnih politik, in sicer:

- a) spremljanje izvajanja javnih politik kot samostojno in nepovezano z vrednotenjem javnih politik;
- b) spremljanje kot sestavina oziroma predhodna faza vrednotenja javnih politik (Fink Hafner in Kustec Lipicer 2005, 214).

Osnovno razliko med njima lahko razumemo že z razlikovanjem med fazo implementacije in fazo evalvacije javnopolitičnega procesa. Parsons ta dva procesa razlikuje tako, da je namen

vrednotenja »preiskovanje«, kako so lahko javne politike in ljudje, ki jih izpolnjujejo, ocenjene, ovrednotene, revidirane in nadzirane. Implementacijo pa na drugi strani zanima kako (če sploh) se javna politika uresničuje oziroma udejanja v praksi (Parsons 1995, 461).

V procesu spremljanja javnih politik si tako lahko zastavimo dve vrsti vprašanj: ali se neka javna politika izvaja ali ne ter kako dobro se izvaja. V prvem primeru nas zanima zgolj objektivni podatek o bodisi izvajanju ali neizvajanju javne politike, v drugem primeru pa izvajanju javnih politik že pripisujemo vrednost, saj nas zanima kako dobro javna politika deluje (Kustec Lipicer 2009, 96). Spremljanje javnih politik nam tako lahko prinaša zgolj podatke o (ne)izvajanju ali pa tudi podatke, na podlagi katerih lahko izvajalski proces že (o)vrednotimo.

Grdešić v svojem delu *Osnove analize javnih politika* iz leta 2006 obravnava spremljanje kot eno izmed metod in postopkov analize implementacije javnih politik⁶. Spremljanje celo vidi kot nujen pogoj izvajanja javnih politik, in sicer z zbiranjem podatkov o tem, kaj se resnično dogaja v srečanju med sprejeto politično odločitvijo in kasnejšo stvarnostjo. Avtor sicer trdi, da je spremljanje pomembno tudi zato, ker se posledice odločitev in učinkov javne politike ne morejo zagotovo predvideti, vendar spremljanje izvajanja javnih politik obravnava neodvisno od samega vrednotenja javnih politik (Grdešić 2006, 133).

Podobno razlago nam ponudi tudi Dunn (2008), ki spremljanje javnih politik opredeli kot analitično proceduro, ki je s svojo temeljno metodološko funkcijo uporabna za pridobivanje informacij o vzrokih in posledicah javnih politik, saj predstavlja prvi vir znanja o učinkovitosti izvajanja javne politike in **pot/način** k ugotavljanju javnopolitičnih posledic. Dunn v osnovi loči štiri metodološke pristope k spremljanju izvajanja javnih politik, znotraj katerih se uporabljajo različne tehnike za samo spremljanje, ki se med seboj razlikujejo glede na tip kontrole nad vložki (*input*) v javno politični proces ter vrsto zahtevanih informacij za spremljanje (Dunn 2008, 273–280).

Temeljna pristopa k spremljanju izvajanja javnih politik se torej med seboj razlikujeta glede na to ali s spremljanjem **kot analitičnim orodjem** pridobivamo informacije zgolj o izvajanju – kako in kaj se je zgodilo tekom izvajanja (Grdešić 1995, 111) ali pa tudi podatke, ki nam

---

⁶ Druge metode, ki jih avtor omenja kot relevantne za implementacijske analize so na primer še: pisanje scenarija, diagram toka, analiza implementacije z grafikonom ribja kost, ustvarjanje indeksov (Grdešić 2006, 130–140).

razkrivajo uspešnost izvajanja javne politike, kar pa lahko že povežemo s procesnim vrednotenjem (Kustec Lipicer 2009, 95–96).

Procesno vrednotenje je tako tisti tip vrednotenja, ki ga zanima vrednotenje programskega procesa v fazi izvajanja, kjer ugotavljamo ali se neki program, ukrep, poseg izvaja tako kot je bilo načrtovano (prav tam). Podoben pogled na spremljanje javnih politik imajo tudi avtorji kot so Rossi, Lipsey in Freeman (2006). Spremljanje javnih politik tako razumejo kot del procesnega vrednotenja, kjer se programsko delovanje spremlja v času, ko je ta še v teku. Glavni vprašanja, na kateri nam procesno vrednotenje ponuja odgovora je: ali program dosega ciljno skupino oziroma populacijo ter ali so storitve in funkcije programa identične tistim zastavljenim na začetku izvajanja programa. Moment, s katerim pa se procesno vrednotenje poveže s spremljanjem pa je **kontinuiteta**. Ko procesno vrednotenje vključuje stalno prizadevanje za merjenje in beleženje podatkov o delovanju programa, potem govorimo o programskem procesu spremljanja ali *monitoringu*. Preprosto je spremljanje procesno vrednotenje, ki se ponavlja skozi čas in služi enakim namenom vrednotenja (Rossi in drugi 2006, 171–179).

3.3.2 FUNKCIJE SPREMLJANJA IZVAJANJA JAVNIH POLITIK

Ne glede na to, kako avtorji razumejo spremljanje izvajanja javnih politik, mu pripisujejo visoko stopnjo pomembnosti in temu primerno tudi funkcije, ki jih ima spremljanje v širšem fokusu analize politik. »V vsakem primeru z analitičnim spremljanjem javnih politik zajemamo podatke o dejstvih – kaj se je zgodilo in kako se je zgodilo. Brez teh podatkov namreč ni mogoče ugotavljati in vrednotiti učinkov javnih politik.« (Fink Hafner in Kustec Lipicer 2005, 214).

Spremljanje izvajanje kot metoda oziroma analitično orodje nam lahko služi za ugotavljanje ali se javna politika izvaja tako kot je bila zamišljena ter ali akterji zadolženi za izvajanje spoštujejo sprejete predpise in standarde. S spremljanjem lahko hkrati ugotovimo ali sredstva prihajajo do tistih uporabnikov, ki so jim v osnovi namenjena, prav tako pa se z njim pojasnjuje razlike med posledicami istih programov izvajanja v različnih pogojih. Spremljanje izvajanja nam je ne nazadnje tudi v pomoč pri zbiranju indikatorjev in prepoznavanju širših družbenih sprememb skozi daljše časovno obdobje. Z analizo različnih indikatorjev lahko pridemo do bolj splošnih zaključkov o stanju družbe ter do novih družbenih problemov, katerih prej še nismo poznali (Grdešić 2006, 133–134).

Uspešnost samega spremljanja izvajanja je v veliki meri odvisna od kvalitete družbenih indikatorjev in statističnih informacij. Cilje javnih politik je tako potrebno definirati glede na indikatorje in njihovo merjenje, pri čemer pa so pomembni odgovori na vprašanja: kakšne podatke bomo spremljali in kako pogosto, kako se bodo podatki zbirali in arhivirali, kdo je odgovoren za relevantnost takšnih podatkov, kdo je odgovoren za njihovo analizo ter kdo mora intervenirati, če podatki to zahtevajo (prav tam).

Spremljanje izvajanja javnih politik ima znotraj analize politik štiri glavne funkcije:

1. **Skladnost.** Z spremljanjem se skuša ugotoviti ali so vse aktivnosti administratorjev, osebja in drugih akterjev, ki so vključeni v izvajanje javne politike v skladu s standardi in postopki, ki jih nalaga zakonodaja, regulatorne agencije ali profesionalna telesa.
2. **Nadzor.** Nadzorna funkcija spremljanja izvajanja je v tem, da ugotavlja ali so vsa sredstva in druge storitve namenjene določeni ciljni skupini prišla v prave roke in na pravo mesto.
3. **Predvidevanje.** Spremljanje proizvaja informacije, ki so zelo dobrodošle pri ocenjevanju družbenih in ekonomskih sprememb, ki so del implementacije širših javnih politik in programov.
4. **Razlaga.** Spremljanje izvajanja javnih politik nam prav tako razkriva informacije, ki nam pomagajo pri razumevanju zakaj med izidi javnih politik prihaja do razlik (Dunn 2008, 274–276).

Spremljanje izvajanja torej zagotavlja *javnopolitično znanje* o rezultatih oziroma izidih obstoječih politik in omogoča izvajalcem javnih politik pomoč oziroma svetovanje, kako na najboljši možni način izvajati trenutne in prihodnje politike (Dunn 1996, 41).

Tudi Rossi, Freeman in Lipsey spremljanju izvajanja javnih politik pripisujejo vlogo uporabnega orodja za spodbujanje učinkovitega *upravljanja* javnopolitičnih programov, in sicer z zagotavljanjem povratnih informacij o tem, kako ta uspešno izvaja oziroma opravlja svoje ključne funkcije. Na podlagi tega akterji lahko uvajajo korektivne ukrepe za izboljšanje izvajanja. To pa velikokrat pomeni, da je takšna oblika spremljanja pogosto integrirana v rutinske informacijske sisteme z namenom pridobivanja, zbiranja in periodičnega povzemanja podatkov (Rossi in drugi 2006, 177).

Hogwood in Gunn (1984, 220–223) sta prav tako avtorja, ki uporabnost in vrednost spremljanja povezujeta s procesom evalvacije. Tako je kontinuirano spremljanje izvajanja

glede na avtorja predpogoj za vrednotenje in hkrati bistven element uspešne implementacije. Spremljanje izvajanja je pravzaprav zbiranje informacij o tem, v kolikšni meri so bili izpolnjeni cilji programa. Če torej izvajalci javnih politik nimajo nikakršnega znanja o tem, kaj se dogaja »zunaj«, ne morejo presoditi ali se kar koli sploh dogaja ali na drugi strani meriti stroškov programa glede na njegove izide. Pomemben pogoj, ki mu spremljanje nedvomno mora zadostiti pa je precizen načrt o postopkih zbiranja podatkov, ki omogočajo zaključke o tem ali so implementacijski cilji bili uresničeni (prav tam).

Na podoben način funkcije spremljanja izvajanja opredeljuje tudi Vedung, ki trdi, da se spremljanje v osnovi vedno osredotoča izvajanje obstoječih intervencij. Glavna funkcija je tako v tem, da se ugotovi ali se sprejete odločitve izvajajo v skladu z načrtom, in sicer na nižjih izvajalskih ravneh z namenom, da se popravijo morebitne napake, ki nastanejo med izvajanjem javne politike. Na takšen način se spremljanje izvajanja najboljše smatra kot trajna administrativna dejavnost (Vedung 1997, 137–139).

Pregled splošnih funkcij in karakteristik spremljanja izvajanja javnih politik glede na različne avtorje smo sintetizirali v prilogi A. V osnovi pa lahko teoretične ugotovitve povzamemo na način, da je spremljanje izvajanja javnih politik pomembno v sami fazi izvajanja (ugotavljanje ali se javna politika izvaja ali ne ter kakšni so razlogi za morebitno neizvajanje) kot tudi v zgodnjih fazah vrednotenja, predvsem procesnega (na primer ocenjevanje (ne)uspešnosti izvajanja, izvajanje programa na način kot je bil sprva zamišljen, doseganja ciljne skupine, ki jim je program v osnovi namenjen itd.) (Kustec Lipicer 2009, 96).

3.3.3 DEJAVNIKI SISTEMOV SPREMLJANJA JAVNIH POLITIK

Na podlagi predstavljenih teoretičnih nastavkov o pomembnosti sistemov spremljanja javnih politik smo v diplomskem delu prišli do točke, kjer je pomembna sinteza vseh zgoraj navedenih teoretičnih ugotovitev, da bi lahko podali oceno relevantnosti sistemov spremljanja izvajanja javnih politik. Tako smo samostojno izdelali lasten predlog dejavnikov, ki smo jih izluščili iz vseh zgoraj omenjenih teoretičnih nastavkov o spremljanju izvajanja javnih politik. Ti dejavniki se nam zdijo nujni ali vsaj potrebni, da je spremljanje izvajanja javnih politik *relevantno*. Kot glavne značilnosti in posledično dejavnike sistemov spremljanja opredeljujemo:

- Sklop temeljnih vprašanj/problemov/področij, ki jih je potrebno zajeti in spremljati na podlagi motivov, ciljev in poslanstva s katerim spremljamo izvajanje javnih politik,

morajo biti jasno določeni. Pomembna je **natančna opredelitev kakšne podatke bomo spremljali, torej njihova vsebina;**

- pomembno je, da zbiramo raznovrstne podatke, ki bodo služili opredeljenim namenom; avtorji večinoma takšne podatke delijo na a) makro kategorije, ki se nanašajo na širše značilnosti systemskega (družbenega, političnega, gospodarskega) okolja, znotraj katerega se javne politike izvajajo; in b) mikro kategorije podatkov, ki se nanašajo na prevladujoče značilnosti posamezne javne politike oziroma vsebine spremljanega – finančni podatki, podatki o kadrih itd.;
- podatki morajo biti metodološko zanesljivi, relevantni in veljavni;
- izbira kvalitetnih indikatorjev oziroma kazalnikov, ki se morajo nanašati na oziroma meriti *input* (»vložek«), *proces*, *output* (izid) in *učinek* (glej Dunn 2008, 279);
- precizen načrt o postopkih zbiranja podatkov (določitev specifičnih in različnih tehnik in postopkov spremljanja izvajanja javnih politik⁷);
- kontinuiteta: pomembno je stalno zbiranje in objavljanje podatkov, ki je časovno neodvisno;
- stabilnost v smislu ohranjanja in dograjevanja sistemov spremljanja;
- poročanje – ustrezno razvit poročilni sistem, ki pomeni kontinuirano objavo, izdajanje in javno dostopnost podatkov v obliki publikacij, poročil ali drugih sorodnih oblik;
- obstoj akterja, ki skrbi za delovanje sistema in odgovornost za analizo podatkov;
- vzpostavljeni (kooperativni) odnosi med odgovornimi institucijami za spremljanje izvajanja;
- ustrezna informacijska podpora oziroma izdelan informacijski sistem, ki v osnovi omogoča sistem spremljanja javnih politik.

Tabela 3.2: Lasten predlog dejavnikov relevantnosti sistemov spremljanja

Dejavnik(i) sistemov spremljanja	Dejavnik	(Pod)dejavnik oziroma vidik(i) spremljanega
	1. Podatki	Natančna opredelitev vsebine spremljanega – vsebina podatkov.
		Nameni in cilji zbiranja podatkov – opredelitev.
		Zajemanje makro in mikro kategorij podatkov – raznovrstnost.
		Zanesljivost, relevantnost in veljavnost podatkov –

⁷ Na primer tabularni in grafični prikazi, indeksi, časovne analize, kontrolne analize ali regresijske analize (Dunn 2008; Grdešić 2006); tudi družboslovni intervjuji, ankete, fokusne skupine, analiza že obstoječih statističnih in finančnih podatkov.

		<i>podatkovna ustreznost-</i>
		Uporaba podatkov med akterji.
	2. Indikatorji	Indikatorji, ki kažejo javnopolitični (policy) vložek (input), proces, izid (output) ter učinek (outcome).
	3. Precizen načrt zbiranja podatkov	Določitev specifičnih tehnik in postopkov za spremljanje podatkov – tako kvantitativnih kot kvalitativnih – <i>kako bomo spremljali</i> .
	4. Kontinuiteta	Časovna neodvisnost spremljanja podatkov – <i>spremljanje podatkov v rednih časovnih intervalih</i> .
	5. Stabilnost	Ohranjanje in nadgrajevanje sistemov spremljanja
	6. Poročanje	Ustrezno razvit poročilni sistem, ki omogoča poročanje podatkov.
	7. Dostopnost podatkov	Javnost dostopanja do podatkov in njihovih analiz.
	8. Akterji	Obstoj akterja, ki skrbi za delovanje sistema. Odgovornost akterja za celotno delovanje sistema spremljanja.
	9. Odnosi med akterji	Kooperativni odnosi med institucijami, zadolženimi za spremljanje izvajanja.
	10. Informacijski sistem	Centralni informacijski sistem oziroma informacijskega podpora za obstoj sistema spremljanja.

Vir: lastna izdelava

4 EMPIRIČNI DEL

4.1 KARAKTERISTIKE SISTEMA SPREMLJANJA ŠPORTNE POLITIKE

4.1.1 KRATEK ZGODOVINSKI PREGLED SPREMLJANJA ŠPORTNE POLITIKE

Osamosvojitve Slovenije je v devetdesetih letih prejšnjega stoletja prinesla bistvene spremembe tudi na področju športa (Šugman 2006, 373). Sovpadajoče je spremljanje izvajanja športne politike v Sloveniji že nekaj letni oziroma desetletni proces, ki je bil deležen različnih faz, in sicer tako vzpostavljanj kot tudi ukinjanj vzpostavljenega. Začetki segajo v leto 2000, ko je skladno z NPS za obdobje 2000–2010 in Zakonom o športu bil ustanovljen *Zavod za šport Slovenije* (v nadaljevanju ZŠS), in sicer v sodelovanju s takratnim Ministrstvom za šolstvo, znanost in šport, Fundacijo za šport ter Olimpijskim komitejem Slovenije – Združenje športnih zvez (v nadaljevanju OKS-ZŠZ). Primarna naloga ZŠS je bila skrb za informatiko v športu, ter posledično z začetkom vzpostavljanja celovitega sistema spremljanja. Tako je v okviru ZŠS bil vzpostavljen tudi Športno informacijski center (v

nadaljevanju ŠPiC), ki je vključeval podatke s področja organiziranosti športa, športnih objektov, financ, športnih programov ter podatke v razvidih, ki so določeni z Zakonom o športu.⁸ ŠPiC kot osrednji organ spremljanja izvajanja javne politike je deloval do leta 2005, ko je bil s strani nove oblasti oziroma vladne garniture ukinjen (Kolenc 2010, 142).

Tako je bilo vmesno obdobje med leti 2005 in 2009, vsaj kar se tiče spremljanja izvajanja vseh nalog in del v športu, zelo negotovo oziroma je stagniralo. Obdobje lahko označimo za čas »podatkovne praznine«, ko se spremljanje izvajanja športne politike ni odvijalo v nikakršnem smislu. Leto 2009 je bilo za vzpostavljanje sistema spremljanja športne politike usodno, saj je po ponovni menjavi oblasti, danes že bivše Ministrstvo za šolstvo in šport, ustanovilo ZŠRS Planica, ki je prevzelo področje spremljanja športa na nacionalni ravni, in sicer z izgradnjo kakovostnega informacijskega sistema (e-šport) za zajem podatkov in ustreznega upravljanja za njihovo spremljanje (Grujić in Jeraj 2011, 5).

Kratek pregled vzpostavljanja in ukinjanja sistemov spremljanja športne politike je pomemben, ker v osnovi razkriva napačne odločitve glede spremljanja izvajanja športne politike in odnose odgovornih za spremljanje. Številni subjekti, tudi osebe, ki so bile intervjuvane za namene diplomskega dela, so potrdile ali celo priznale, da so nesistemske odločitve usmerile razvoj informacijskega sistema in samega spremljanja izvajanja športne politike v smeri, ki se je kasneje izkazala za napačno (glej na primer Kolenc 2010, 142–149; Jurak 2010; Direktorat za šport 2012; ZŠRS Planica 2012).

4.1.2 NORMATIVNI IN FINANČNI VPOGLED

Normativni vpogled v spremljanje izvajanja športne politike prispeva k razumevanju, kako temeljna zakonska akta: Zakon o športu (ZSpo 1998) in Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2000–2010 (NPŠ 2000) definirata informatiko v športu. Po Zakonu o športu je informatika v športu opredeljena z organiziranim in sistematičnim spremljanjem stanja v športu in njegovega razvoja (ZSpo, 58. člen). S 7. členom je nadalje opredeljeno, da država in lokalne skupnosti na podlagi letnega programa športa, kamor spada tudi informatika v športu, zagotavljajo javna sredstva za njegovo uresničevanje (ZSpo, 7. člen).

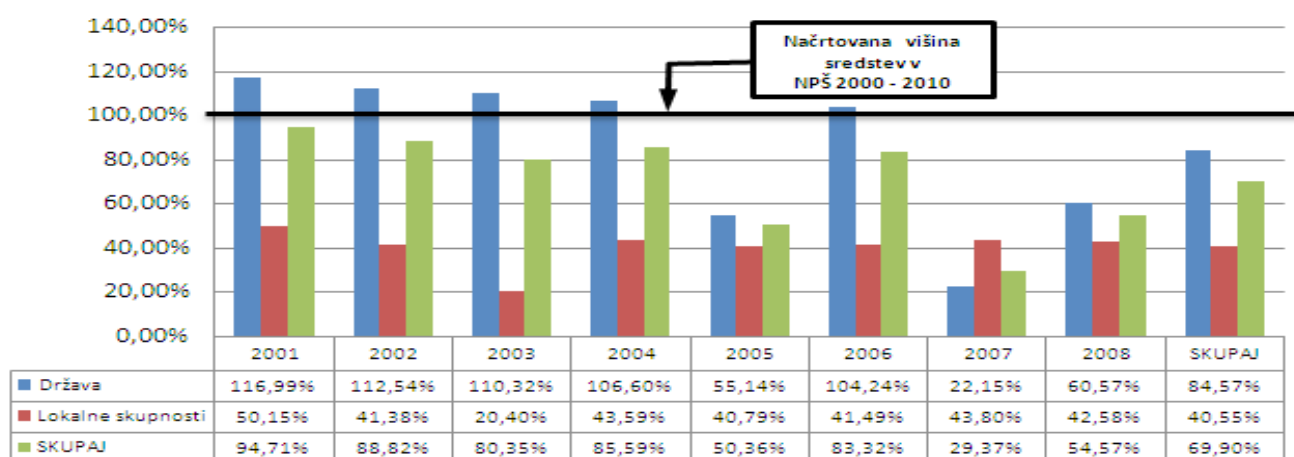
---

⁸ Ti razvidi so naslednji: razvid vrhunskih in drugih športnikov; razvid poklicnih športnikov; razvid zasebnih športnih delavcev; razvid strokovnih delavcev v športu; razvid izvajalcev letnega programa; razvid športnih objektov, razvid velikih mednarodnih športnih prireditev v Sloveniji, razvid javnih zavodov v športu (ZSpo, 58. člen).

Nadalje NPŠ, kot najpomembnejši dokument, ki določa načine uresničevanja javnega interesa v športu, v petem poglavju opredeljuje vsebino informacijskega sistema tako, da le-ta vsebuje podatke s področja *organiziranosti športa, športnih, objektov, financiranja športa in športnih programov ter razvide, ki so določeni z Zakonom o športu* (NPŠ 2000). Informatika v športu je v tem istem programu bila opredeljena kot prednostna naloga v smislu izgradnje informacijskega sistema, ki mu je bilo v obdobju 2000–2010 namenjeno financiranje iz javnih sredstev – tako državnih kot lokalnih (NPŠ 2000).

Pregled temeljnih zakonskih aktov, zgolj v delu, ko le-ti opredeljujejo informatiko v športu, nam kažejo na to, da imajo država in lokalne skupnosti normativno osnovo za poseganje na to področje, najpomembnejša dokumenta pa hkrati opredeljujeta odgovornost do spremljanja izvajanja s strani teh istih akterjev. Če se osredotočimo na finančne vidike spremljanja izvajanja športne politike v zadnjem desetletnem obdobju prav tako opazimo določene značilnosti. Graf 4.2 tako prikazuje uresničevanje NPŠ 2000–2008 na področju informatike v športu, tako s strani države kot tudi s strani lokalnih skupnosti.

Graf 4.2: Sredstva namenjena informatiki v športu po NPŠ 2000–2008

Vir: Kolenc v Kolar in drugi (2010, 144).

Pregled grafa nam daje informacije o tem, da v obdobju 2000–2008 skupna sredstva namenjena informatiki oziroma izgradnji informacijskega sistema niso bila uresničena. V prvem obdobju do leta 2005 so sicer skupna sredstva bila presežena, od leta 2005 naprej pa so izrazito zaostajala. Ta ugotovitev sovпада s točko 4.1, pomembnost tega pa se razkriva na način, da že skozi finančni vidik lahko podamo predpostavko premajhnega zavedanja o pomembnosti spremljanja izvajanja športne politike. Podatki, ki bi prikazovali stanje realizacije od leta 2009 do danes še ne obstajajo, ker novi NPŠ še ni sprejet, prav tako pa se

podatki do sedaj niso zajemali za tako kratko obdobje, čeprav se v okviru trenutnega sistema spremljanja znotraj ZŠRS Planica takšni podatki spremljajo na letni bazi (glej ZŠRS Planica 2012 in Grujić in Jeraj 2011 in 2012).

4.2. AKTUALNO STANJE SPREMLJANJA ŠPORTNE POLITIKE

4.2.1 VLOGA ZŠRS PLANICA

Že sam Zakon o športu (1998) v 24. členu omogoča ustanovitev javnih zavodov s strani države ali lokalne skupnosti, in sicer v organizacijske, tehnične, administrativne ali strokovne namene. Kot eno izmed pristojnosti zavodov zakon nadalje določa spremljanje in analiziranje nalog v športu (ZSpo, 24. člen).

Na takšni podlagi je leta 2009 bil ustanovljen ZŠRS Planica, ki se pri svojem delu ukvarja z izgradnjo centralnega informacijskega sistema in temu primerno s spremljanjem izvajanja športne politike na številnih področjih (ZŠRS Planica 2012).

Dodano vrednost športu je moč dati na področju informatike in analitike, ki omogočata pospeševanje razvoja športa. S pravilnim zbiranjem podatkov dobimo točne, pravočasne in natančne informacije. Z uvedbo analitike na področju športa uvajamo celosten in kontinuiran proces spremljanja pridobljenih podatkov in zgodnjega opozarjanja na nepravilnosti v delovanju športa. Pridobimo tudi spremljanje in razvoj posameznih odstopanj v pozitivni smeri in s tem možnost hitrejšega prepoznavanja in uvajanja uspešnih konceptov delovanja tudi na drugih področjih (ZŠRS Planica, 2012a).

Iz osnovnega zapisa informatike in analitike v športu, s katero se ukvarja ZŠRS Planica je možno razbrati stopnjo zavedanja o pomembnosti in uporabnosti spremljanja športa, ki jo ZŠRS Planica temu pripisuje. Skladno s tem je leta 2011 (znotraj samega zavoda) nastal tim. *Strateški načrt razvoja e-športa za obdobje 2011–2015*, s katerim se predstavljajo konceptualne rešitve sistema informatike v športu in posledično tudi analitike, ki v širšem in vsebinskem smislu pomeni kontinuirano in celovito spremljanje ter obdelavo zbranih podatkov (Jeraj in drugi 2011, 7).

V okviru ZŠRS Planica so tako bile prepoznane temeljne napake prejšnjih obdobjih, kar se tiče spremljanja izvajanja športa v Sloveniji – od tega, da razvoj informatike ni bil koordiniran s strategijo; da se analitika, torej obdelava in uporaba podatkov ni izvajala načrtno in celovito ter v skromnem obsegu in nepovezano po posameznih institucijah; do pomanjkanja znanja o

pomenu in možnostih uporabe podatkov med samimi akterji v športu (prav tam, 10-11). Na podlagi teh temeljnih napak se je že leta 2009 znotraj samega zavoda začel vzpostavljati enoten informacijski sistem oziroma sistem spremljanja športne politike na celotni sistemski ravni.

4.2.2 KAJ SE SPREMLJA IN KAKO?

E-šport kot enoten informacijski sistem oziroma sistem spremljanja preko katerega poteka zbiranje, izmenjava, obdelava in tudi uporaba podatkov lahko v osnovi razdelimo na tri dele, in sicer:

1. **Informatika**, ki predstavlja programsko ogrodje e-športa kot informacijskega sistema z vsemi potrebnimi aplikacijami. V osnovi se nanaša na tehnične vidike sistema, ki nas za namene našega dela ne zanimajo do te mere, da bi analizirali programska orodja, na katerih je sistem vzpostavljen. Tako smo bolj osredotočeni na drugo in tretjo točko e-športa.
2. **Analitika**, ki se nanaša na pripravo kakovostnih in uporabnih podatkov ter pripravo ustreznih ukrepov, ki bodo sledili uporabi podatkov za lažje načrtovanje in upravljanje slovenskega športa. Rezultati analitike se nanašajo na poročila, kazalnike in analize ter javno objavo podatkov v športu.
3. **Podpora**, ki se nanaša na nadaljnjo podporo informatiki in analitik, v smislu vzdrževanja e-športa, pripravo in izdajo publikacij s podatki o športu, namenjenih širši zainteresirani javnosti (Jeraj in drugi 2011, 13).

ZŠRS Planica v osnovi ne določa, kaj se bo spremljalo. Za to so odgovorni *upravljalci športa*, torej tisti, ki vodijo posamezne organizacije in/ali vsebine športa na različnih nivojih – nacionalnem, lokalnem, civilnem, panožnem, upravnem. Na podlagi določitve konkretnih podatkov, ki se bodo spremljali, se nato znotraj ZŠRS Planica identificirajo športni procesi, v katerih ti podatki oziroma evidence nastajajo. Na podlagi tega so možne ugotovitve kateri procesi potekajo, kdo jih upravlja in izvaja ter kakšni podatki so potrebni za njihovo izvajanje (prav tam, 16).

Vsebinsko so tako procesna področja, znotraj katerih (v okviru ZŠRS Planica) se spremlja različne podatke oziroma vsebine naslednja: *športne organizacije, vrhunski in kakovostni šport, športni objekti, strokovni kadri v športu, šport otrok in mladine, športna rekreacija,*

javni razpisi v športu, vodenje zakonsko določenih razvidov v športu, šport invalidov⁹, športna dejavnost študentov, statusne pravice športnikov in podeljevanje Bloudkovih priznanj (za celotne sezname, ki se spremljajo v okviru določenega procesnega področja glej prilogo B) (prav tam, 41–46).

Če primerjamo vsebino spremljanega znotraj ZŠRS Planica z Nacionalnim programom športa za obdobje 2000-2010 ne opazimo pretiranih razlik. Tabela 4.1 prikazuje različne (pod)strukture športa, določene z NPŠ, znotraj katerih se spremlja različne vsebinske postavke glede na organizacijske, finančne, razvojno raziskovalne, programske in materialne vidike športa. Vsebini spremljanega se po ZŠRS Planica in po NPŠ skladata, kar je ne nazadnje precej logično, saj morajo biti normativne določitve o vsebini spremljanega v športu (določene tudi z NPŠ) upoštewane. Kljub temu pa so vsebine, ki jih spremlja ZŠRS Planica, precej širše od osnovnih razvidov, določenih z Zakonom o športu (1998) ki jih mora spremljati Direktorat za šport.

Tabela 4.1 Podstrukture športa in njegove vsebine po NPŠ 2000–2010

Vidik	Vsebina
Organizacijska podstruktura športa	Delovanje športnih organizacij, mednarodna dejavnost in zamejski šport.
Finančna podstruktura športa	Javnofinančni vidiki, ekonomski učinki, davčni vidiki.
Razvojno raziskovalna podstruktura	Izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje strokovnih kadrov v športu, založništvo v športu, spremljanje pripravljenosti in svetovanje športnikom, znanstveno raziskovalna dejavnost v športu, informatika v športu, inšpekcija v športu, analiza nedovoljenih poživil in postopkov.
Programska podstruktura	Interesna športna vzgoja otrok, mladine in študentov, analiza športne rekreacije, šport otrok in mladine, usmerjenih v vrhunski in kakovostni šport, kakovostni in vrhunski šport, šport invalidov, športna vzgoja v šolskem sistemu, velika športna tekmovanja.
Materialna podstruktura	Gradnja, upravljanje in vzdrževanje športnih objektov.

Vir: Kolar in drugi (2010).

ZŠRS Planica se v okviru svojega dela ukvarja tudi z neke vrste »poročilnim sistemom«, in sicer na način, da v določenih časovnih turnusih izdaja publikacije *Šport v številkah*, kjer želi širši zainteresirani javnosti predstaviti statistične podatke o športu, in sicer v različnih oblikah (diagrami, preglednice). Namen teh publikacij je poročanje o stanju športa in spremljanje ter

⁹ Krepko označeni pojmi v skladu z 2. členom Zakona o športu iz leta 1998 (ZSpo, 2.člen) predstavljajo polje javnega interesa v športu.

razvoj športa na vseh področjih javnega interesa (ZŠRS Planica 2012). ZŠRS Planica je do danes izdala dve številki (v osnovi je cilj izdajanje štirih publikacij na letni ravni), in sicer:

- a) Šport v številkah 01 – *Pregled financiranja športa v Republiki Sloveniji v obdobju od leta 2001 do 2010* in
- b) Šport v številkah 02 – *Pregled vrhunškega in kakovostnega športa v Republiki Sloveniji za obdobje od leta 2004 do 2012*¹⁰.

S takšnim poročilnim sistemom pravzaprav dosežemo dvoje: poročila v smislu izdajanja publikacij lahko služijo kot podlaga za podporo odločanju odgovornim akterjem na področju športa, prav tako pa je s tem doseženo informiranje širše zainteresirane javnosti.

Poročilni sistem trenutno vzpostavljenega sistema spremljanja športne politike razkriva pomemben segment, kako pogosto se podatki zbirajo in spremljajo. Na podlagi Strateškega načrta za razvoj e-športa in na podlagi informacij, pridobljenih z intervjujem, spremljanje izvajanja športne politike poteka kontinuirano. Podatki se zajemajo na letni ravni, kjer se na tri do štiri mesece izdaja publikacije o določenih vsebinskih področjih športa¹¹ (ZŠRS Planica 2012).

Podatki, ki jih ZŠRS Planica zbira, obdeluje, informatizira in nazadnje objavlja znotraj enotnega informacijskega sistema e-šport in tudi v različnih publikacijah, prihajajo iz različnih virov. Od kod prihaja vir, je v osnovi odvisno od vsebine samega podatka – na primer podatki o kategoriziranih športnikih ali številu kolajn na velikih mednarodnih tekmovanjih prihajajo iz baz podatkov, ki jih posreduje OKS-ZŠZ. Na drugi strani pa na primer podatki o finančnih realizacijah posameznih športnih programov ali investicijah v športno infrastrukturo prihajajo s strani Ministrstva za finance, Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport ter Fundacije za šport (Grujić in Jeraj 2011, 36; Grujić in Jeraj 2012, 44). V osnovi gre za podatke kvantitativne narave, ki jih za svoje potrebe pridobivajo tiste institucije, ki podatke potrebujejo – na primer Direktorat za šport (glede finančnih sredstev Direktorata, letnih programov športa), oddelki za šport na lokalni oziroma občinski ravni (glede realizacije letnih programov športa na lokalni ravni), OKS-ZŠZ (glede podatkov o vrhunskem športu), Fundacija za šport (glede investicij in sofinanciranja športnih programov)

---

¹⁰ Obe publikaciji sta javno dostopni na spletni strani ZŠRS Planica: www.zsrs-planica.si. Prva izmed izdanih publikacij zajema pregled finančnih sredstev na področju športa na lokalni in državni ravni (Grujić in Jeraj 2011), druga pa podatke o športnih organizacijah in kadrih, ki so del sistema vrhunškega in kakovostnega športa (Grujić in Jeraj 2012).

¹¹ V naslednjih trimesečnih obdobjih naj bi izšli še publikaciji, ki bi poročali o stanju športa na področju športnih objektov ter športne rekreacije in športa otrok in mladine (ZŠRS Planica 2012).

in tudi Statistični urad Republike Slovenije (pridobivanje geografskih podatkov o na primer statističnih regijah, številu prebivalstva itd. (prav tam).

Pomembno vprašanje, na katerega je v tem delu diplomske naloge potrebno odgovoriti je vprašanje »*Kateri so pomembni kazalniki v športu?*«. Kazalniki oziroma indikatorji so namreč ključni, če želimo spremljati, koliko se cilji športa, opredeljeni v NPŠ, v resnici uresničujejo. V osnovi lahko trdimo, da so kazalniki odvisni od ciljev, ki jih želimo v športu doseči. Na takšni podlagi je potreben izbor kazalnikov, preko katerih spremljamo uresničevanje ciljev. V kolikor je na primer cilj ohranjanje števila medalj, osvojenih na svetovnih prvenstvih in olimpijskih igrah je ustrezen **kazalnik število osvojenih medalj** na velikih tekmovanjih v določenem obdobju. To je pomembno predvsem zato, ker znotraj analitike v športu ZŠRS Planica prav tako pripravlja (in ne določa, saj je njihova določitev odvisna od ciljev, ki se jih določa v temeljnih zakonskih aktih na področju športa) kazalnike uspešnosti, ekonomičnosti, učinkovitosti in tudi ostale kazalnike, ki se jih kasneje objavlja širši zainteresirani javnosti v različnih oblikah (Jeraj in drugi 2011, 83).

4.2.3 UPORABNOST SPREMLJANIH PODATKOV

V teoretičnem delu smo ponudili vpogled, zakaj je sistem spremljanja javnih politik pomemben. Glede na pridobljene empirične podatke o spremljanju izvajanja športne politike v Sloveniji pa bi naj stopnja uporabnosti samih podatkov bila premajhna. Po besedah ZŠRS Planica predvsem zaradi neznanja in nerazumevanja o uporabnosti teh podatkov s strani posameznih akterjev, čeprav želja po zbiranju podatkov v osnovi obstaja na ravni vseh akterjev, ki sodelujejo v slovenskem športu (ZŠRS Planica 2012).

Podobna ocena je podana tudi v Strateškem načrtu razvoja e-športa za obdobje 2011-2015, kjer se ocenjuje, da informatika in analitika v športu še nista ustrezno cenjeni s strani upravljalcev¹² v športu, in sicer zaradi njihovega pomanjkanja znanja o pomenu in možnostih uporabe teh dveh postavk (Jeraj in drugi 2011, 11). Kljub temu in še nekaterim drugim težavam, s katerimi se uporaba podatkov sooča (na primer dejstvo, da je pravna podlaga za zbiranje podatkov na področju športa pomanjkljiva; glej ZŠRS Planica 2012), se vpleteni akterji strinjajo, da je uporabnost podatkov v smislu njihove vrednosti za šport zelo pomembna (Direktorat za šport 2012). V naslednjih točkah poudarjamo razloge o vrednosti spremljanih podatkov na konkretnem primeru športne politike:

---

¹² Upravljalci športa so akterji, ki vodijo posamezne organizacije in/ali vsebine športa. Na ta način usmerjajo in vodijo šport na različnih področjih – lokalnem, nacionalnem, panožnem, civilnem ipd. (Jeraj in drugi 2011, 16).

- z analizo podatkov se omogoči dinamično spremljanje ugotavljanje doseganja strateških ciljev NPS in ostalih ključnih kazalnikov. Odstopanje od pričakovanih ciljev pa vodi k hitrejši in enostavnejši izvedbi popravljenih ukrepov;
- omogoči se uporaba podatkov na različnih nivojih športa: nacionalnem, lokalnem, civilnodružbenem;
- lahko se ugotovi obseg finančnih sredstev, ki se jih vložijo v posamezne programe športa, prav tako pa centraliziranost podatkov omogoča hitrejšo ugotavljanje nesorazmernega razdeljevanja finančnih virov;
- s podatki pridobljenimi v okviru enotnega sistema spremljanja, bodo lahko organizacije (športne zveze) izpopolnile lastne informacijske sisteme, značilne za njihovo športno panogo;
- omogoči se primerjava med različnimi športnimi panogami znotraj športnih zvez – podatki tako omogočajo ugotavljanje stanja glede kakovosti športnih objektov, strokovnih kadrov in samih športnikov. To vodi k primerjavi z drugimi panogami in na podlagi tega lažjemu načrtovanju prihodnjih dejavnosti oziroma tega, kam in kako se bodo usmerjali kadri, finančna sredstva in nazadnje tudi športni objekti;
- ugotavljanje trendov v vseh segmentih športa, kar omogoča lažje načrtovanje, usmerjanje in sofinanciranje slovenskega športa tam, kjer je zanj izražen javni interes (vrednost podatkov smo sintetizirali na podlagi naslednjih virov Jeraj in drugi 2011, Direktorat za šport 2012 in ZŠRS Planica 2012).

4.3 INSTITUCIONALNI VPOGLED V SPREMLJANJE IZVAJANJA ŠPORTNE POLITIKE

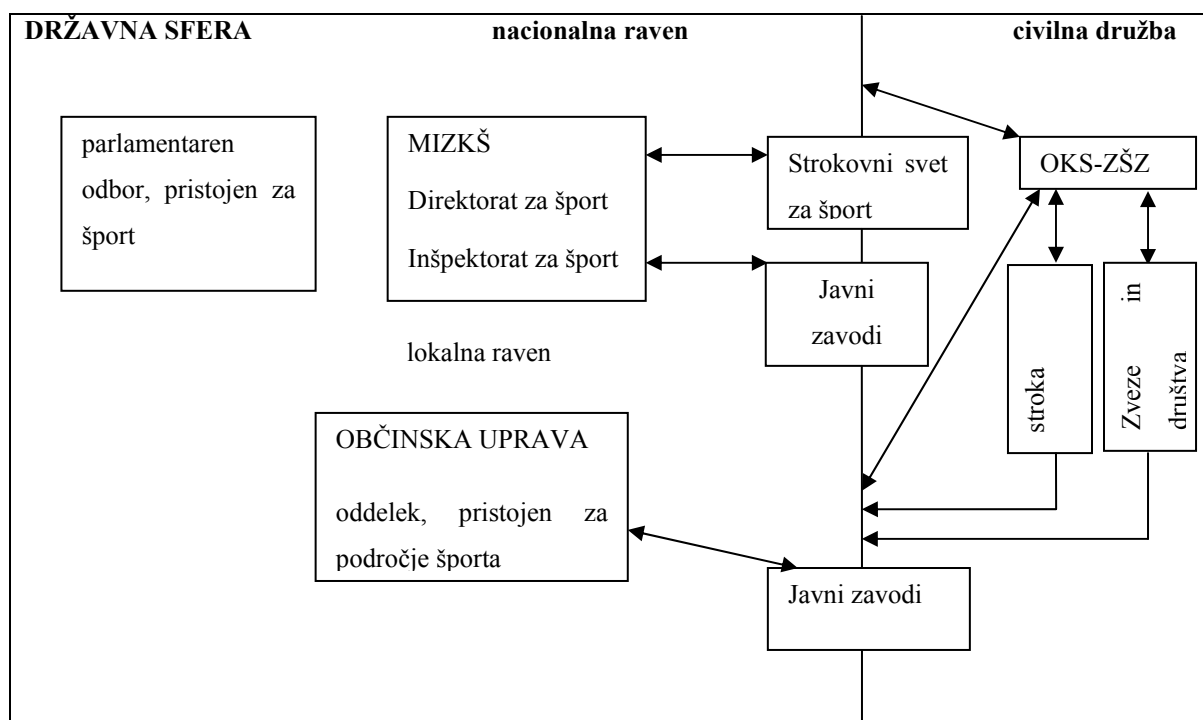
Eden izmed pomembnih dejavnikov, ki omogoča relevantnost sistemov spremljanja izvajanja javnih politik so odnosi med vpletenimi akterji oziroma institucijami, odgovornimi za spremljanje izvajanja javne politike. V nadaljevanju diplomskega dela tako preverjamo, kakšno je stanje spremljanja izvajanja športne politike glede vpletenih akterjev, in sicer na način, da skušamo razjasniti njihove poglede o pomembnosti tega vprašanja. V osnovi smo akterje razdelili na državne in civilnodružbene (glej Pal 1987 107–115; Fink Hafner 2007, 18) in po takšni linijski črti skušali opredeliti njihove pozicije o pomembnosti spremljanja izvajanja športne politike.

4.3.1 KDO SO IGRALCI IN KAKŠNA JE NJIHOVA ODGOVORNOST?

»Pod organiziranostjo športa pojmujejo konstituiranje temeljnih športnih subjektov (nosilcev, izvajalcev ...) ter zveze in odnose med njimi (v najširšem pomenu te besede), v

katerih udeleženci (člani) izražajo, oblikujejo in uresničujejo s pravili ali drugimi akti opredeljene oziroma določene cilje (naloge) ter s tem interese.« (Šugman 1998, 14). Paleta akterjev, ki pri tem sodelujejo, je v slovenskem primeru široka (glej prilogo C), različne pa so tudi povezave oziroma institucionalni odnosi med njimi, določeni že na normativni ravni. Slika 4.1, ki smo jo priredili po Kustec Lipicerjevi (2006) kaže na splošna institucionalna razmerja med javnopolitičnimi igralci na področju športa na nacionalni ravni.¹³ V takšna razmerja so hkrati vpeti igralci na nadnacionalni ravni, ki v skladu s svojimi pristojnostmi sočasno oblikujejo športno politiko (za nabor nadnacionalnih igralcev glej prilogo C in Kustec Lipicer 2010). Sami se za namene diplomskega dela v nadaljevanju osredotočamo predvsem na tiste (nacionalne) akterje, ki smo jih prepoznali kot neposredno vpete v spremljanje izvajanja športne politike. Pri tem smo sledili vprašanju, **kdo pravzaprav podatke, ki se spremljajo in analizirajo potrebuje?**

Slika 4.1: Institucionalna razmerja med akterji na področju športa

Vir: prirejeno po Kustec Lipicer (2006, 78).

V grobem podatke potrebujejo različne institucije, ki jih še dodatno obdelujejo za svoje namene, ki pa jih v osnovi lahko razdelimo na:

- a) MIZKŠ – Direktorat za šport;

¹³ Za bolj natančno analizo institucionalnih razmerij glej Kustec Lipicer (2006, 74–78).

- b) lokalna raven športne organiziranosti tako na občinski ravni – oddelki pristojni za področje športa in javni zavodi za šport na lokalnih ravneh;
- c) ZŠRS Planica;
- d) izvajalci letnega programa športa (v nadaljevanju LPŠ) po Zakonu o športu (ZSpo, 1998):
  - OKS-ZŠZ;
  - nacionalne panožne športne zveze (NPŠZ) in zveze športnih društev, ki jih ustanovijo društva za posamezna področja, občinske športne zveze;
  - športna društva;
  - vrtci, osnovne ter poklicne, tehniške in strokovne srednje šole, gimnazije, višje strokovne šole in visokošolski zavodi;
  - zavodi, gospodarske družbe, zasebniki in druge organizacije, registrirane za opravljanje dejavnosti v športu (povzeto po Jeraj in drugi 2011, 12).

Kar se tiče odgovornosti glede spremljanja športne politike, del nje nedvomno leži na ZŠRS Planica, vlogo katerega smo pri vzpostavljanju sistema spremljanja športne politike obdelali že v prejšnjem poglavju. MIZKŠ oziroma znotraj ministrstva **Direktorat za šport** je najpomembnejši državni akter ali bolje rečeno institucija (skupaj z ZŠRS Planica), ki ima določene pristojnosti (spremljanje razvidov, določenih z 58. členom Zakona o športu iz leta 1998) in tudi načelno odgovornost za spremljanje izvajanja športne politike¹⁴. Pravzaprav je z ustanovitvijo ZŠRS Planica vlada prenesla določene pristojnosti glede informatike v športu na sam zavod. Na državni ravni sta tako Direktorat za šport in ZŠRS Planica osrednji instituciji, kompetentni za spremljanje izvajanja športne politike.

OKS-ZŠZ¹⁵ kot najpomembnejši civilnodružbeni akter, je ključni partner, ki s svojim delovanjem vpliva na sprejemanje odločitev skupaj z državnimi organi, predvsem z Direktoratom za šport znotraj MIZKŠ. Tako ima OKS-ZŠZ že »... normativno utemeljeno in institucionalizirano možnost sodelovanja pri kreiranju športne politike ...« (Kustec Lipicer 2006, 77).

---

¹⁴ Direktorat za šport sodeluje pri načrtovanju, usmerjanju, nadzoru ter spremljavi športa na lokalni in državni ravni ter spremlja in analizira problematiko in ugotavlja stanje na področju športa (MIZKŠ 2012).

¹⁵ OKS-ZŠZ sestavljajo: nacionalne zveze olimpijskih športov, nacionalne športne zveze športov, ki jih priznava Mednarodni olimpijski komite, nacionalne športne zveze neolimpijskih športov, občinske in medobčinske športne zveze, nacionalne zveze brez glasovalne pravice (zamejska športna združenja, splošna in strokovna združenja ter nacionalne zveze) (Jeraj in drugi 2011, 36).

Skladno s tem predpostavljamo, da OKS-ZŠZ na polju spremljanja izvajanja športne politike deluje na dva načina, in sicer kot akter, ki skupaj s pristojnimi državnimi institucijami sprejema odločitve na način, da daje soglasje k sprejemu NPŠ – najpomembnejšega strateškega dokumenta na področju športa v naši državi (ZSpo, 5.člen). Informatika v športu je del tega NPŠ, kar pomeni, da s sprejemom tega dokumenta OKS-ZŠZ hkrati lahko določa, kateri podatki se bodo znotraj slovenskega športa sploh spremljali. Na drugi strani pa je OKS-ZŠZ tudi izvajalec LPŠ (predvsem na področju športa za vse), določenih z NPŠ (Jeraj in drugi 2011, 35). S tem je njegova vloga tudi uspešno izvajanje sprejetih programov oziroma načrtov. Na ta način s svojo izvajalsko funkcijo OKS-ZŠZ proizvaja določene podatke o športu in jih lahko kasneje tudi uporablja, predvsem na način, da ugotavlja ali je izvajanje programov uspešno in učinkovito ter temu primerno pripomore k učinkovitejšemu izvajanju. Potrebno pa se je zavedati, da je OKS-ZŠZ krovna civilnodružbena športna organizacija, ki skupaj s svojimi članicami tvori jedro civilnodružbene športne organiziranosti. Temu primerno OKS-ZŠZ obravnavamo kot piramidalno špico vseh nedržavnih akterjev, ki so njen del.

4.3.2 POGLEDI AKTERJEV/INSTITUCIJ NA SPREMLJANJE IZVAJANJA ŠPORTNE POLITIKE

Splošna ocena, ki smo jo pridobili z empiričnimi podatki, kaže na to, da odnosi med omenjenimi institucijami oziroma akterji, kar se tiče spremljanja izvajanja športne politike obstajajo in so v neprestanem teku (Direktorat za šport 2012; ZŠRS Planica 2012). Vprašanje, ki se nam na tem mestu zastavlja pa je vprašanje o dejanskih in aktualnih pozicijah najpomembnejših institucij, odgovornih za spremljanje izvajanja športne politike. Njihove poglede ter predvsem odnose med njimi smo namreč, v sklopu dejavnikov sistemov spremljanja javnih politik, prepoznali kot pomembne za relevantnost le-teh. Osredotočili smo se predvsem na tista akterja oziroma instituciji, ki smo jih tekom naloge prepoznali kot najpomembnejši pri ustvarjanju sistema spremljanja športne politike, prav tako pa smo se osredotočili na njihov odnos do krovne športne civilno-družbene organizacije.

Na prvi pogled so raziskovalni podatki pokazali, da se sistem spremljanja športne politike v Sloveniji ne sooča z bistvenimi težavami (vsaj glede odnosov med akterji). Aktualen pogled dveh najpomembnejših institucij na tem polju je namreč tak, da je stopnja zavedanja o pomembnosti spremljanja izvajanja vseh nalog in del v športu relativno visoka ter da je namen vseh deležnikov, ki znotraj tega (so)delujejo, da se vzpostavi celovit in kontinuiran sistem spremljanja (Direktorat za šport 2012 in ZŠRS Planica 2012). Vendar nam je globlji

vpogled v pridobljene podatke razkril tudi negativne vidike spremljanja izvajanja športne politike. To dejstvo smo lahko potrdili že s samim zgodovinskim pregledom spremljanja izvajanja športne politike, ter na podlagi kvalitativno pridobljenih podatkov s strani intervjuvancev. V tabeli 4.2 so prikazani glavni pogledi najpomembnejših institucij o tem vprašanju oziroma o aktualnem stanju spremljanja izvajanja športne politike.

Tabela 4.2: Aktualni pogledi akterjev do vprašanja spremljanja športne politike

Aktualni pogledi/akter	Direktorat za šport (MIZKŠ)	ZŠRS Planica
Pozicija akterja	Z državnega zornega kota najpomembnejši igralec spremljanja izvajanja športne politike.	Osrednji akter, ki opravlja ključno vlogo pri spremljanju izvajanja športne politike in vzpostavljanju celovitega sistema spremljanja.
Naloga v zvezi s podatki	Zbiranje zakonsko določenih razvidov v športu, hranjenje razvidov, posredovanje.	Zbiranje, obdelava, informatizacija, analiziranje, objava, hranjenje, poročanje, vrednotenje, nadgradnja, zagotavljanje podatkov.
Odnos do obstoječega sistema	Pozitiven – zavedajo se pomembnosti.	Pozitiven glede izgradnje e-športa in celovitega spremljanja, negativen v smislu možne ukinitve njih samih.
Odnos drug do drugega	Korektni in kooperativni odnosi.	Korektni in kooperativni odnosi.
Odnos do drugih – predvsem OKS-ZŠZ	Medsebojna soodvisnost (že normativna) zato odnosi <i>korektni</i> .	Pomemben partner, ZŠRS Planica velikokrat deluje interventno med OKS-ZŠZ in Direktoratom za šport.
Zgodovina (odnosov)	Tekmovalni odnosi predvsem z OKS-ZŠZ zaradi nestrinjanja o pomembnosti izvajanja športne politike v preteklosti.	Glede na čas obstoja Zavoda o zgodovini odnosov v osnovi ne moremo govoriti, ker se ti v svojih temeljih še niso spremenili.
Morebitne pasti	Nujna in potrebna sprememba Zakona o športu glede natančne opredelitve zbiranja in analize podatkov.	Neustrezna pravna podlaga za zbiranje podatkov, premajhno zavedanje o uporabnosti podatkov , nesistemska komunikacija med javnimi institucijami na področju športa, pomanjkanje denarja za celovito prenovo informatike v športu.

Vir: opravljeni intervjuji.

In kje pravzaprav »tičijo« težave aktualnega spremljanja izvajanja športne politike? ZŠRS Planica (ZŠRS Planica 2012) vidi težavo predvsem v tem, da je stopnja zavedanja o

pomembnosti podatkov in predvsem njihovi uporabnosti še vedno premajhna. Na eni strani kontradiktorna ugotovitev, če smo prej trdili, da se akterji zavedajo pomembnosti spremljanja izvajanja športne politike. Vendar je na tem mestu zavedanje o pomembnosti spremljanja in zavedanje o pomembnosti uporabe podatkov potrebno razlikovati, saj je kljub visoki stopnji zavedanja **uporaba** podatkov o športu, tako s strani oblastnih struktur kot tudi s strani izvajalcev (glej točko 4.3.1) še vedno premajhna.

Če skušamo podati refleksijo na teoretska pričakovanja zakaj so sistemi spremljanja in njihova uporaba pomembni, potem lahko trdimo, da je uporaba podatkov pomembna predvsem zato, da lahko že tekom izvajanja politike ocenimo ali smo pri tem uspešni ali neuspešni, ali izvajanje poteka v skladu s formalnim načrtom ali naši ukrepi dosegajo ciljne skupine, ki so jim namenjeni itd. (Kustec Lipicer 2009, 95–96). V konkretnem primeru spremljanja športne politike to pomeni, da je uporaba podatkov pomembna za akterje, ki soustvarjajo športno politiko in njene izvajalce, ne glede na to ali prihajajo iz državne ali civilnodružbene sfere. Uporaba je nadalje pomembna tudi zato, da lahko ugotovimo ali se cilji športne politike določeni na podlagi zakona in nacionalnega programa uresničujejo, prav tako tudi za preverjanje ali se finančna (in druga) sredstva, predvidena že na normativni ravni, dodeljujejo uporabnikom različnih športnih programov, ki so jim resnično namenjena. Ne nazadnje, spremljanje izvajanja je tudi predpogoj za vrednotenje učinkov politike, brez česar v primeru športne politike ne bi mogli vrednotiti posledic, ki nam jih je na primer prinesel NPŠ v obdobju 2000–2010.¹⁶

Kljub temu da zaenkrat ne moremo podati konkretne ocene o dejanski uporabi spremljanih podatkov, tako s strani državnih kot najpomembnejšega civilnodružbenega akterja, je z vidika vsebinskih potreb javne politike uporaba sistemov spremljanja nedvoumna in jasna. Glede na to, da pa se v Strateškem načrtu razvoja e-športa za obdobje 2011–2015 predvideva tudi spremljanje izvajanje načrta, torej spremljanje izvajanja samega informacijskega sistema (Jeraj in drugi 2011, 84) lahko v prihodnosti pričakujemo tudi takšne podatke, ki bodo omogočili dejanski vpogled v to, kateri akterji uporabljajo podatke, kako pogosto in za kakšne namene.

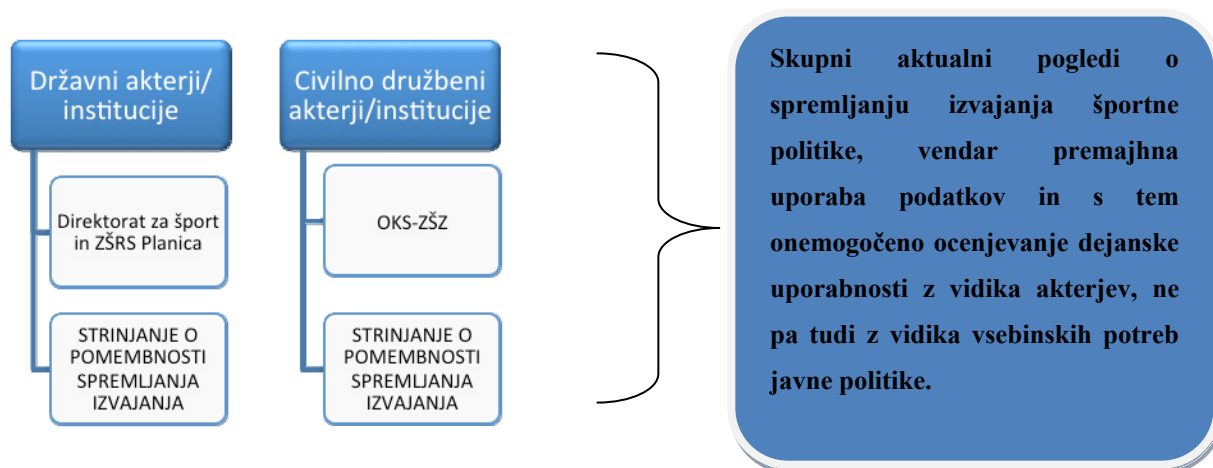
Dodatna težava, ki pesti spremljanje športne politike in je bila skozi intervjuje poudarjena s strani obeh intervjuvancev (Direktorat za šport 2012, ZŠRS Planica 2012) je to, da je pravna

---

¹⁶ Analiza nacionalnega programa športa v smislu analize učinkov celotnega programa je bila opravljena leta 2010 s strani Fakultete za šport. Za podrobnejšo analizo glej Kolar in drugi (2010).

podlaga za zbiranje podatkov na področju športa pomanjkljiva in da je preciznejša zakonska opredelitev le-tega nujna. Tako se znova usmerimo v normativno delovanje športne politike, kjer je bila že nič kolikokrat bila podana zahteva za spremembo Zakona o športu, naposled tudi na področju zbiranja in obdelave podatkov.

Slika 4.2: Mnenja ključnih akterjev o spremljanju izvajanja športne politike

Vir: lastna izdelava.

4.4 SKLADNOST TEORETIČNEGA IN EMPIRIČNEGA DELA NALOGE

Dosedanje ugotovitve so nas pripeljale do točke, ko lahko primerjamo dejavnike sistemov spremljanja javnih politik, kot smo jih opredelili v teoretičnem delu diplomske naloge (glej točko 3.3.3) s konkretnim primerom spremljanja izvajanja športne politike v Sloveniji. Tabela 4.3 tako prikazuje točke (ne)skladja med omenjenima.

Tabela 4.3: Skladnost teoretičnega in empiričnega dela naloge

Dejavnik	Skladnost	Opombe
Podatki		
Vsebina podatkov	×✓	V osnovi določena, vendar ne popolna – manko podatkov o določenih skupinah v športu – npr. šport invalidov, študentov.
Nameni in cilji zbiranja podatkov	✓	Ustrezno opredeljeno v Strateškem načrtu razvoja e-športa v obdobju 2011-2015.
Makro in mikro kategorije podatkov	✓	Zajemajo se tako sistemski makro podatki, kot tudi mikro podatki, ki se nanašajo na izvajanje programske podstrukture športa ¹⁷ .

¹⁷ Ko govorimo o makro podatkih, mislimo na tiste podatke, ki se nanašajo na splošna razmerja na področju športa v odnosu do širšega systemskega okolja. Tako so to podatki o številu prebivalcev, bruto domačem proizvodu, regijah v odnosu do športa – na primer delež javnih sredstev za šport glede na BDP, javna sredstva za športne investicije na prebivalca za statistične regije itd. Mikro podatki pa so tisti, ki se nanašajo na izvajanje konkretnih javnopolitičnih programov v športu – na primer delež javnih sredstev namenjenih za uresničevanje vrhunškega športa, število kategoriziranih športnikov, število kadrov v športnih organizacijah itd. (bolj podrobno glej Grujić in Jeraj 2011 ter Grujić in Jeraj 2012). Takšni podatki nam lahko nadalje razkrivajo različne tipe informacij, na podlagi katerih se oblikujejo različne vrste indikatorjev.

	Podatkovna ustreznost	✓	Posebna »skrb« namenjena ustreznosti podatkov – relevantnosti, zanesljivosti in veljavnosti.
	Uporaba podatkov	×	Uporaba podatkov med deležniki v športu je premajhna.
Indikatorji		✓	Spremljanje številnih indikatorjev, tako tistih, ki se nanašajo na javnopolitični input, proces in output
Precizen načrt zbiranja podatkov		✓	Koraki (tudi metodološki) so pri načrtu zbiranja podatkov celovito konstruirani.
Kontinuiteta		✓	Spremljanje na letni ravni; podatki se objavljajo vsake 3-4 mesece. Povezano s poročanjem.
Stabilnost		×	Negotovost glede nadaljnega obstoja sistema zaradi nesigurnosti obstoja osrednjega akterja.
Poročanje		✓	Poročanje o podatkih razvito v obliki izdajanja publikacij in drugih oblik.
Dostopnost podatkov		×✓	Celotna dostopnost do podatkov omejena na ključne uporabnike v športu, splošni javnosti dostopni le podatki v obliki izdajanja športnih publikacij.
Akterji		✓	Obstoj osrednjega akterja in njegova odgovornost za spremljanje sta ustrezna.
Odnosi med akterji		✓	V osnovi kooperativni odnosi med akterji.
Informacijski sistem		✓	Centralni informacijski sistem, ki v tehničnem smislu omogoča spremljanje izvajanja obstaja (e-šport).

Legenda: ✓ = skladno; × = neskladno; ×✓ = skladno do določene mere

Vir: lastna izdelava

Tabela nam prikazuje kje sta teoretična in empirična raven sistemov spremljanja javnih politik oziroma športne politike v Sloveniji skladni, neskladni in skladni do določene mere. Na podlagi tega in na podlagi ostalih raziskovalnih ugotovitev lahko podamo zaključke o skladnosti med teoretičnim in empiričnim delom diplomske naloge.

Zaradi »pomanjkanja« določenih dejavnikov v slovenskem sistemu spremljanja športne politike, le-ta ni (popolnoma) skladen s teoretičnimi nastavki o pomembnosti in relevantnosti sistemov spremljanja javnih politik nasploh. Sistem sam po sebi ni popoln, kar je razvidno tudi iz zgornje tabele in kar smo ne nazadnje ugotovili na podlagi vseh raziskovalnih rezultatov. Prvič, kljub temu da je vsebina spremljanega natančno določena, so določene skupine (na primer šport invalidov in šport študentov) izvzete iz sistema spremljanja. Podobno tudi vsi podatki niso na voljo zainteresirani javnosti oziroma so na voljo le podatki,

ki izhajajo v obliki publikacij, celoten dostop do e-športa pa je možen le, če je subjekt do tega upravičen na podlagi njegovega pravnega statusa. Drugič, zavedanje o uporabnosti spremljanih podatkov je še vedno premajhna, čeprav se akterji v osnovi strinjajo o pomembnosti spremljanja vseh nalog in del, ki se v športu izvajajo. Tretjič, turbulenca vzpostavljanj in ukinjanj prejšnjih sistemov spremljanja športne politike je pokazala na to, da je veliko odvisno od pozicij in aktualnih pogledov akterjev, zadolženih oziroma odgovornih za spremljanje izvajanja športne politike. Ali z drugimi besedami od *politične volje*. Tako je trenutna usoda ZŠRS Planica, ki je k razvoju sistema spremljanja prispeval levji delež in hkrati z njo usoda celotnega sistema spremljanja športne politike, še vedno negotova. Kljub pomanjkljivostim, s katerim se slovenski primer spremljanja športne politike sooča, pa ne smemo zanemariti dejstva, da je sistem po nekajkratnih premorih končno vzpostavljen ter da dobiva zadovoljivo obliko. Kot smo ugotovili, razpon med teorijo in prakso obstaja, še vedno pa je omogočeno kontinuirano in celovito spremljanje izvajanja športne politike na celotni državni vertikali.

5 SKLEP

Pregled vsega zgoraj navedenega nam za konec omogoča odgovor na prvotno zastavljeno raziskovalno vprašanje o skladnosti med teoretsko relevantnostjo sistemov spremljanja javnih politik in teh istih sistemov vsakdanjega spremljanja javnih politik. *Monitoring* oziroma spremljanje izvajanja javnih politik smo tekom naloge razumeli kot metodo oziroma analitično orodje, ki se lahko uporablja za preverjanje objektivnih dejstev o (ne)izvajanju javne politike. Prav tako pa smo spremljanje izvajanja razumeli kot osnovo, da lahko izvajanje politike ovrednotimo na primer na podlagi njegove uspešnosti in/ali učinkovitosti ter tudi na podlagi učinkov, ki jih je javna politika prinesla.

V osnovi bi lahko podali oceno oziroma odgovor, da je za relevantnost sistemov spremljanja javnih politik potrebno zadostiti številnim (in hkrati osnovnim) dejavnikom, brez katerih o tej relevantnosti ne moremo govoriti. Na primeru spremljanja športne politike se je tako pokazalo, da je teoretska relevantnost sistemov spremljanja javnih politik skladna z dejansko relevantnostjo sistema spremljanja športne politike do te mere, da je kljub pomanjkljivostim sistema in njegovo neskladnostjo z določenimi teoretičnimi dejavniki, še vedno omogočeno kontinuirano spremljanje izvajanja športne politike na sistemski ravni. Skladnost zaradi omenjenih težav oziroma pomanjkljivosti ni *popolna*, prav tako pa ne moremo govoriti o *popolni neskladnosti*. Naš teoretski predlog dejavnikov se je izkazal za koristnega, saj smo v

njem prepoznali iste dejavnike tudi na konkretni ravni spremljanja športne politike v Sloveniji.

Če skušamo podati še kritičen pogled oziroma pomanjkljivosti naloge in hkrati odpreti še eno izmed problematičnih dimenzij športne politike, potem je potrebno opozoriti, da v fazi pisanja diplomskega dela nismo identificirali reprezentativne stroke, ki kot zunanji, od vsakodnevnih javnopolitičnih procesov neodvisni in neobremenjeni akter, sodeluje v procesih spremljanja izvajanja športne politike ter pri snovanju športne politike nasploh. Temeljna normativna akta na področju športa namreč navajata akterje zadolžene za izvajanje strokovno razvojnih nalog na področju športa – v mislih imamo predvsem Strokovni svet za šport, katerega člani so imenovani s strani vlade za odločanje o strokovnih zadevah v športu ter za strokovno pomoč pri sprejemanju odločitev in pri pripravi predpisov na področju športa (Kustec Lipicer 2006, 77; ZSpo 1998) ter strokovnjaki s Fakultete za šport (znotraj nje Inštitut za šport), ki so normativno zadolženi za realizacijo strokovnih nalog NPŠ (NPŠ 2000). Identifikacija obeh omenjenih akterjev sicer odpira dilemo njihovega statusa (glej Kustec Lipicer 2006, 76–77), za nas pa so pomembni predvsem njihovi odnosi z oblastjo, ki bi naj bili zelo tesni in v določenih primerih celo klientelistični (Kustec Lipicer 2010, 138). Zato se strinjamo, da bi za še objektivnejšo oceno sistema spremljanja športne politike v Sloveniji bilo potrebno pridobiti poglede reprezentativne stroke oziroma njihovih pozicij do tega vprašanja.

Dodatna težava, ki namreč bremeni celotno športno politiko ter na katero so opozorile tudi več letne raziskovalne ugotovitve so pravzaprav tesna omrežja med javnopolitičnimi igralci. Tako na primer Kustec Lipicerjeva pojasnjuje, da »... še danes športno politiko aktivno oblikujejo ista omrežja, ki so jo oblikovala od osamosvojitve in še pred njo. Gre za omrežja, ki jih na podlagi odzivov, pridobljenih z različnimi metodami kvalitativnega raziskovanja športne politike pri nas, lahko označimo kot omrežja »starih dobrih fantov«, posameznikov, ki se med seboj dobro poznajo, ki imajo dobro vzpostavljene tako formalne kot neformalne povezave in ki uspejo zapreti ali vsaj pripreti vrata vsem tistim, ki bi si na novo želeli vstopiti v njihovo omrežje ...« (Kustec Lipicer v Vrbnjak 2012). Dodatno obremenjujoče dejstvo je še to, da so v teh omrežjih povezani državni in civilnodružbeni akterji športne politike in prav tako deli stroke (prav tam).

Zgoraj opisana javnopolitična omrežja nam odpirajo nova področja raziskovanja tudi v prihodnje, naš namen pa je bil prikazati trenutno stanje spremljanja športne politike in njegovo skladnost s potrebnimi dejavniki, ki omogočajo relevantnost takšnega sistema. Na

podlagi analiziranega smo tako podali ugotovitve, s katerimi bi bilo v prihodnje možno izboljšati sistem spremljanja športne politike, saj smo opozorili na tiste točke, kjer le-ta odstopa od idealne situacije.

6 LITERATURA

- Dunn, N. William. 1996. Technical Paper: A Look inside Think Tanks. *Economic Reform Today* 3 (3): 39–45.
- 2008. *Public Policy Analysis. An Introduction. Fourth Edition*. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Dye, R. Thomas. 1995. *Understanding Public Policy. Eight Edition*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Evropska Komisija. 2006. *First Meeting of the EU Working Group »Sport and Economics«, Meeting Report*. Dostopno prek: http://ec.europa.eu/sport/library/documents/b23/doc521_en.pdf (11. julij 2012).
- 2011. *Report on the EU Conference on Sport Statistics, organised by the European Commission in Brussels on 23 March 2011*. Dostopno prek: http://ec.europa.eu/sport/library/documents/c6/statistics_conf_march2011_final_report.pdf (22. avgust 2012).
- Fink Hafner, Danica in Simona Kustec Lipicer. 2005. Spremljanje in vrednotenje kulturnih politik: mednarodno primerjalna analiza. *Teorija in praksa* 42 (1): 212–238.
- Fink Hafner, Danica. 2007. Znanost »o« javnih politikah in »za« javne politike. V *Uvod v analizo politik: teorije, koncepti, načela*, ur. Danica Fink Hafner, 9–33. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Grdešić, Ivan. 1995. *Političko odločevanje*. Zagreb: Alinea.
- 2006. *Osnove analize javnih politika*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu.
- Grujić, Saša in Jure Jeraj. 2011. *Šport v številkah. Pregled financiranja športa v Republiki Sloveniji v obdobju od leta 2001 do 2010*. Ljubljana: Zavod za šport Republike Slovenije Planica.
- 2012. *Šport v številkah. Pregled vrhunškega in kakovostnega športa v RS za obdobje od 2004 do 2012*. Ljubljana: Zavod za šport Republike Slovenije Planica.

Hill, Michael in Peter L. Hupe. 2009. *Implementing Public Policy: An Introduction to the Study of Operational Governance*. Los Angeles: Sage Publications Inc.

Hogwood, W. Brian in Lewis A. Gunn. 1984. *Policy Analysis for the Real World*. New York: Oxford University Press.

Howlett, Michael in M. Ramesh. 2003. *Studying Public Policy: Policy Cycles and Policy Subsystems*. Canada: Oxford University Press.

Jeraj, Jure, Rok Osojnik in Zlatko Suzić. 2011. *Strateški načrt razvoja e-športa za obdobje 2011–2015*. Ljubljana: ZŠRS Planica. Dostopno prek: http://www.zsrs-planica.si/wp-content/uploads/2012/05/INF_E-SPORT_STN_01.pdf (20. julij 2012).

Jurak, Gregor. 2010. *Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji 2011–2020. Predlog 21. 04. 2010, gradivo za razpravo na OKS-ZŠZ*. Dostopno prek: http://www.szlj.si/uploads/szlj/news/attachment_196.pdf (13. december 2011).

Kolar, Edvard, Gregor Jurak in Marjeta Kovač, ur. 2010. *Analiza nacionalnega programa športa v Republiki Sloveniji 2000–2010*. Ljubljana: Fakulteta za šport. Dostopno prek: http://www.fsp.uni-lj.si/COBISS/Monografije/Analiza.nac.prog.sporta2010_1.pdf (10. julij 2012).

Kolenc, Marko. 2010. Analiza informatike v športu. V *Analiza nacionalnega programa športa v Republiki Sloveniji 2000–2010*, ur. Kolar Edvard, Gregor Jurak in Marjeta Kovač, 141–150. Ljubljana: Fakulteta za šport. Dostopno prek: http://www.fsp.uni-lj.si/COBISS/Monografije/Analiza.nac.prog.sporta2010_1.pdf (10. julij 2012).

Kustec Lipicer, Simona. 2006. Sistem vladanja v slovenski politiki športa. *Družboslovne razprave* XXII (52): 67–83.

--- 2009. Šport in politika: (ne)lagodno partnerstvo. V *Kalejdoskop športa: uvod v športne študije*, ur. Mitja Velikonja, Peter Stanković in Gregor Starc, 245–265. Maribor: Založba Aristej.

--- 2009a. *Vrednotenje javnih politik*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

--- 2010. Changeless Types of Policy Adjustment and Sport Policy. V *The open method of coordination: a view from Slovenia*, ur. Danica Fink Hafner, 131–153. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Kustec Lipicer, Simona in Slabe Erker Renata. 2012. Izvajanje javne politike na polju športa za vse. Še neobjavljeno gradivo.

Lajh, Damjan. 2007. Izvajanje javnih politik. V *Uvod v analizo politik: teorije, koncepti, načela*, ur. Danica Fink Hafner, 155–174. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Majchrzak, Ann. 1984. *Methods for Policy Research*. Newbury Park, London, New Delhi: SAGE Publications, Inc.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport. 2012. *Pristojnosti direktorata za šport*. Dostopno prek: http://www.mizks.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_sport/ (25. julij 2012).

Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji (NPS). Ur. l. RS 24/2000. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200024&stevilka=1065> (05. julij 2012).

Pal, Leslie. 1987. *Public Policy Analysis: an Introduction*. New York, London, Sydney, Toronto: Methuen Publications.

Parsons, Wayne. 1995. *Public Policy: An Introduction to the Theory and Practice of Policy Analysis*. London: Edward Elgar.

Predstavniki Direktorata za šport. 2012. Intervju z avtorico. Ljubljana, 13. april.

Predstavniki ZŠRS Planica. 2012. Intervju z avtorico. Ljubljana, 10. julij.

Rossi, H. Peter, Mark W. Lipsey in Howard E. Freeman. 2006. *Evaluation. A Systematic Approach. Seventh Edition*. Thousand Oaks, London, New Delhi: Sage Publications Ltd.

Svet Evrope. 2012. *The Monitoring Group of the Anti-Doping Convention*. Dostopno prek: http://www.coe.int/t/dg4/sport/doping/tdomg_en.asp (22. avgust 2012).

Šugman, Rajko. 1996. Dileme in perspektive slovenskega športa doma in v Združeni Evropi. *Teorija in praksa* 43 (3–4): 373–385.

--- 1998. *Organiziranost športa doma in po svetu*. Ljubljana: Fakulteta za šport.

Vedung, Evert. 1997. *Public Policy and Program Evaluation*. New Brunsewik: Transaction Publishers.

Vrbnjak, Eva. 2012. Družbena vloga športa na Slovenskem. Javni interes v športu. *Pogledi.si*, 17. julij. Dostopno prek: <http://www.pogledi.si/druzba/javni-interes-v-sportu> (25. julij 2012).

Zakon o športu (ZSpo). Ur. l. RS 22/1998. Dostopno prek: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=199822&stevilka=929> (05. julij 2012).

---2012a. *Informatika in analitika v športu*. Dostopno prek: <http://www.zsrs-planica.si/informatika-v-sportu/informatika-in-analitika-v-sportu/> (15. julij 2012).

Žnidarič, Branko in Šolar Aleš. 2011. *Vloga in položaj civilne športne sfere v slovenskem športu. Jesenski strokovni posvet o športu za lokalne skupnosti, občinske športne zveze, javne zavode za šport*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport. Dostopno prek: http://www.mizks.gov.si/si/sport/jesenski_strokovni_posvet_o_sportu/ (10. julij 2012).

PRILOGE

PRILOGA A: SPLOŠNE FUNKCIJE IN KARAKTERISTIKE SPREMLJANJA IZVAJANJA JAVNIH POLITIK GLEDE NA RAZLIČNE AVTORJE

Tabela A.1: Funkcije spremljanja izvajanja javnih politik

Avtor	Zakaj je spremljanje izvajanja pomembno?	Karakteristike
<i>Grdešić (1995; 2006)</i>	Zaradi nepredvidljivih rezultatov določene politike. Usmerja nas k novim in nepoznanim javnopolitičnim problemom. Potreben in koristen pogoj za evalvacijo.	Odgovarja na vprašanje, kaj in kako se je dogajalo tekom izvajanja javne politike. Kvaliteta indikatorjev in statističnih podatkov. Ugotavljanje ali akterji spoštujejo sprejete regulative in standarde.
<i>Hogwood in Gunn (1984)</i>	Predpogoj za vrednotenje in bistven element uspešnega izvajanja javnih politik. Brez spremljanja izvajanja akterji niso sposobni presojati o politiki.	Zbiranje informacij o tem, v kolikšni meri so cilji politike/programa bili uresničeni. Povezano s procesno evalvacijo.
<i>Dunn (1996; 2008)</i>	Ker posledice javnih politik nikoli ne moremo popolnoma predvideti. Ne moremo (pre)soditi o učinkovitosti izvajanja javnih politik.	Analitično-metodološki pripomoček bistven za proizvajanje informacij o vzrokih in posledicah javnih politik. Štiri funkcije: skladnost, predvidljivost, razlaga in nadzor.
<i>Vedung (1997)</i>	Preverja ali so odločitve izvedene v skladu z načrtom na nižjih ravneh oblasti, da se popravi napake med samim izvajanjem javne politike.	Procesna evalvacija. Trajna administrativna dejavnost. Izvajanje obstoječih intervencij oblasti.
<i>Parsons (1995)</i>	Pridobivanje povratnih informacij o izvajanju javnih politik in korekcija možnih izvajalskih napak z namenom učinkovitejše implementacije.	Rutinizacija zbiranja informacij. Formativna evalvacija.

Vir: lastna izdelava

PRILOGA B: PROCESNA PODROČJA ŠPORTA IN KONKRETNE VSEBINE SPREMLJANEGA
ZNOTRAJ PROCESNIH PODROČIJ

Tabela B.1: Vsebine spremljanega glede na procesna področja

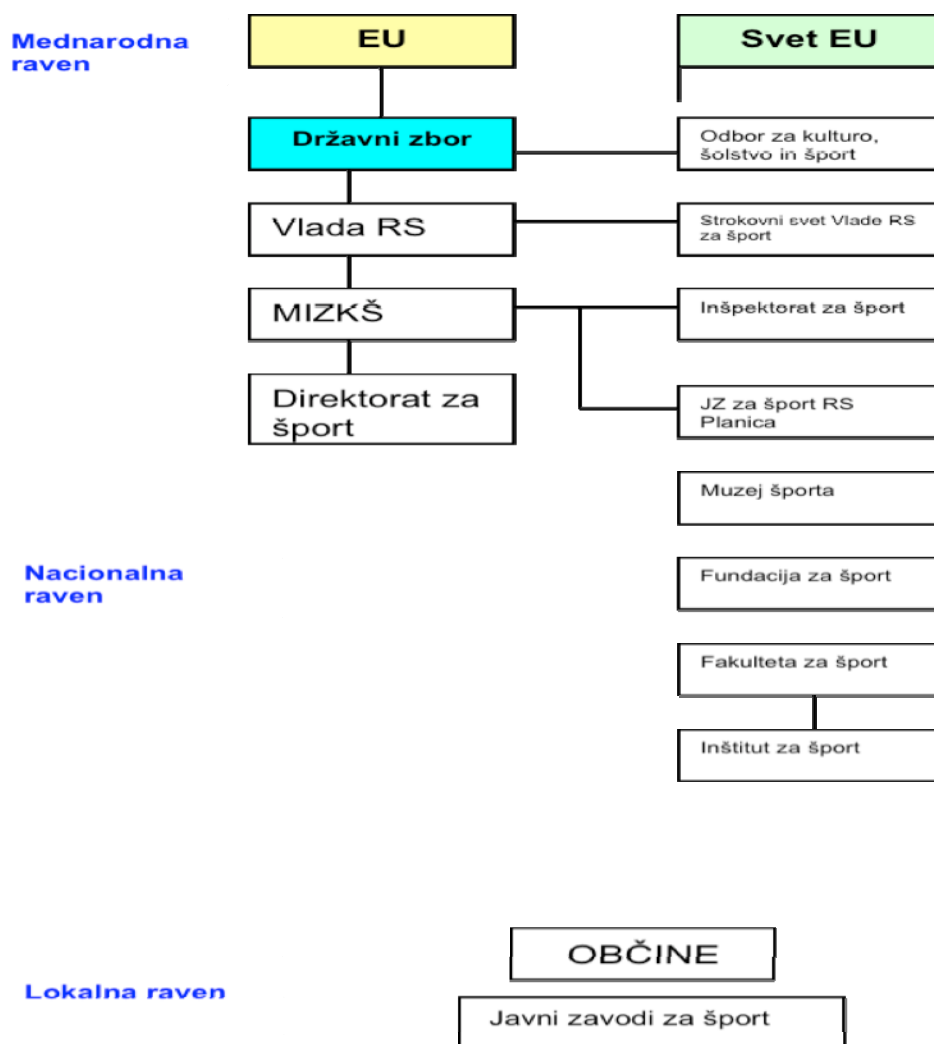
Procesno področje oziroma splošni vidik spremljanega	Konkretni podatki, ki se spremljajo v okviru določenega področja
<i>Organizacije</i>	Seznam članstva v društvih, seznam organizacij, seznam športnih oseb.
<i>Vrhunski in kakovostni šport</i>	seznam registriranih/licenciranih športnikov, seznam kategoriziranih športnikov, seznam potrjenih tekmovalnih sistemov in tekmovanj, seznam nastopov in dosežkov športnikov, seznam športnih panog, disciplin in starostnih kategorij, seznam zvez društev.
<i>Kadri – usposabljanje in licenciranje v športu</i>	Usposobljeni športni delavci, licencirani športni delavci po posameznih področjih, seznam vseh tečajev za usposabljanje, seznam vseh seminarjev za licenciranje.
<i>Športni objekti</i>	Seznam vseh športnih objektov, razvid vseh javnih športnih objektov, homologacija športnih objektov, kategorizacija športnih objektov, urnik uporabe športnih objektov, stroškovnik uporabe športnih objektov, zasedenost in ekonomičnost športnih objektov.
<i>Šport otrok in mladine</i>	Seznam vseh izvedb programov na nacionalni ravni, seznam vseh športnih oddelkov, seznam vseh tekmovanj v okviru šolskih športnih tekmovanj z nastopajočimi in rezultat.
<i>Razpisi Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Fundacije za šport in občin ter štipendiranje, pripravništvo in strokovni izpiti</i>	Seznami vseh prijaviteljev na izpite, seznami izvajalcev letnega programa športa na nacionalni in lokalni ravni, seznam vseh štipendistov, seznami vseh pripravnikov na področju športa.
<i>Vodenje razvidov v športu s strani Direktorata za šport (v skladu z 58. členom Zakona o športu)</i>	Razvid vrhunskih in drugih športnikov, razvid poklicnih športnikov, razvid zasebnih športnih delavcev, razvid strokovnih delavcev v športu, razvid izvajalcev letnega programa, razvid športnih objektov, razvid velikih mednarodnih športnih prireditev v Sloveniji, razvid javnih zavodov v športu.
<i>Rekreacija</i>	Seznam vseh rekreativnih prireditev, seznam vseh vadbenih programov.
<i>Športna dejavnost študentov</i>	Seznam vseh tekmovanj s pripadajočimi rezultati.
<i>Šport invalidov</i>	Seznam vseh domačih in mednarodnih tekmovanj, seznam rezultatov na teh tekmovanjih.

<i>Statusne pravice športnikov</i>	Seznam opravljenih zdravniških pregledov registriranih športnikov, seznam vrhunskih športnikov, ki so zaposleni na določenih ministrstvih.
<i>Podeljevanje Bloudkovih priznanj</i>	Seznam dobitnikov Bloudkovih priznanj.

Vir: Jeraj in drugi (2011, 41–46).

PRILOGA C: ORGANIZIRANOST SLOVENSKEGA ŠPORTA

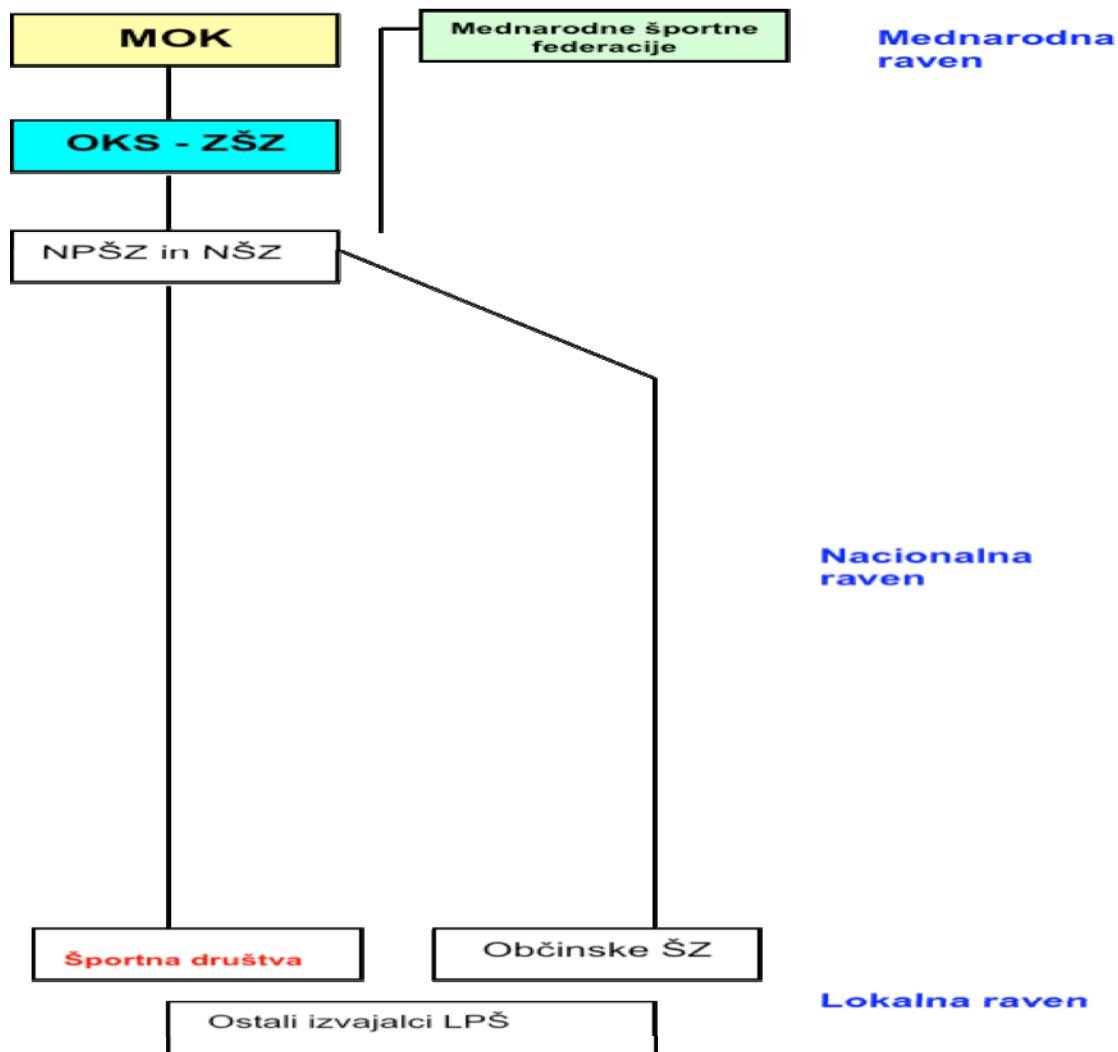
Slika C.1: Upravno-državna organiziranost športa

Imena kratic: EU = Evropska unija; Svet EU = Svet Evropske Unije; MIZKŠ = Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, JZ za šport RS Planica = Javni zavod za šport Republike Slovenije Planica

Vir: prirejeno po Žnidarič in Šolar (2011).

Slika C.2: Civilno-družbena organiziranost športa

Imena kratic: MOK = Mednarodni olimpijski komite; OKS-ZŠZ = Olimpijski komite Slovenije-Združenje športnih zvez; NPŠZ = nacionalne panožne športne zveze; NŠZ = nacionalne športne zveze; ŠZ = športne zveze; LPŠ = letni program športa

Vir: Žnidarič in Šolar (2011).

PRILOGA Č: INTERVJU S PREDSTAVNIKOM DIREKTORATA ZA ŠPORT, ZNOTRAJ BIVŠEGA SEKTORJA ZA RAZVOJ IN INVESTICIJE NA MINISTRSTVU ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

1. Kakšen je odnos Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport oziroma, glede na celoto vseh del in nalog, za katere je pristojen, da spremlja delo, ki ga izvaja? Ali ste v imenu Direktorata za šport zadovoljni z realizacijo spremljanja izvajanja nalog? Kje vidite pozitivne in/ali negativne vidike kontinuiranega spremljanja izvajanih nalog in del?

Omejil se bom na Direktorat za šport, kot obstaja danes, čeprav tudi tukaj prihaja do organizacijskih sprememb. Če ga umestim v notranjo organizacijsko celoto znotraj trenutnega, na novo imenovanega Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, ki je sploh konglomerat ali »super« ministrstvo kot ga poimenuje tudi javnost, bi si dovolil, da bi se v svojih odgovorih omejeval na delo bivšega Ministrstva za šolstvo in šport, znotraj katerega je Direktorat za šport deloval, saj MIZKŠ trenutno še ne moremo objektivno ocenjevati. Odnos Ministrstva do Direktorata za šport kot notranje organizacijske strukture ima le-ta povsem enakopravni položaj v primerjavi z ostalima direktoratom in službami na Ministrstvu, saj gre za sorazmerno zaokroženo vsebinsko materijo, ki jo Direktorat pokriva. Spremljanje izvajanja nalog pa lahko ločimo na dva nivoja: prvemu nivoju ne bi rekel ravno spremljanje z nivoja kabineta ministra, saj znotraj samega Ministrstva deluje t.i. revizijska služba, ki bdi nad realizacijo vseh nalog. Govorim tako o zakonitosti, racionalnosti, načrtovanju, prepoznavanju šibkosti, načrtovanju odprave pomanjkljivosti – kar je sicer na nivoju odločanja generalnih direktorjev direktoratskih in vodij sektorjev – pa vendarle, nad tovrstnim spremljanjem bdi poseben kontrolni organ. Znotraj samega Direktorata za šport kot posebne organizacijske enote pa so za realizacijo in spremljanje izvajanja nalog odgovorni generalni direktor in vodji obeh sektorjev. Gre za odločevalce v smislu sprejemanja ukrepov – v kolikor prihaja do odstopanj oziroma nekih mejnih odločitev – v smislu načrtovanja razvoja delovnega področja športa. Ti mehanizmi torej delujejo znotraj Direktorata za šport kot znotraj celotnega Ministrstva. Ukrepi za odpravo pomanjkljivosti so letno revidirani, njihovo načrtovanje, spremljanje, noveliranje ali odprava je v teku in takšne povezave znotraj Ministrstva tečejo nemoteno. Kar se tiče zadovoljstva, je včasih takšno delo mogoče. Govorim v smislu tega, da se mora Direktorat kot srednji sloj managementa, namesto, da bi se ukvarjali z vsebinami, projekti in nalogami, ki so v pristojnosti Direktorata za šport ali njegovih sektorjev, ukvarjati z administriranjem. To je včasih ob obilici dela in kadrovske resursih obremenjujoče. To je glavna negativna točka, o kateri govorim le skozi očala prevelikega administriranja in premalo kadra, sicer pa smatram, da so takšne oblike spremljanja, realizacije nalog tako kvantitativno in kvalitativno zelo pomembne.

2. Kakšne vrste podatkov se v okviru Direktorata za šport trenutno spremlja, na kakšen način, kako pogosto in kdo je pravzaprav odgovoren za spremljanje izvajanja nalog na področju športa na celotni državni vertikali? Kakšen je nivo javne dostopnosti spremljanih podatkov ter kakšno vrednost pripisujete takšnim podatkom?

Vprašanje je sila kompleksno. Izhajati moram iz dveh polj: prvo je čisto organizacijsko – kakšna je organizacija dela spremljanja in torej vprašanje katere podatke se spremlja in zakaj; na drugi strani pa imamo spremljanje podatkov, ki temeljijo na Zakonu o športu. Normalno je, da se spremljajo podatki o opravljenem delu, kar predstavlja vodilo odločevalcu, da objektivno obremenjuje obstoječe kadrovske resurse, na primer glede na njihove sposobnosti, izobrazbo, ki mu služijo za oceno, ali so bili cilji doseženi itd. Na drugi strani pa obstajajo zakonsko določeni razvidi, ki jih moramo voditi in spremljati, ki so odločevalcem prav tako v veliko pomoč, predvsem za pripravo strokovno argumentiranega »materiala« pri nadaljnji pripravi normativnih in podobnih sprememb pri ukrepi. Po Zakonu o športu torej vodimo kopico teh razvidov, ki so povezani z informacijsko podporo, ki so javni za tiste, ki imajo pravico dostopanja do teh podatkov, tiste, ki analizirajo in obdelujejo podatke (trenutno to poteka na Javnem Zavodu Planica) in podatke potem tudi javno objavljajo. Ti niso namenjeni le Ministrstvu, Direktoratu za šport, temveč slovenski športni javnosti, civilni športni sferi izhajajoč iz OKS-ZŠZ hierarhično navzdol kot tudi lokalnim skupnostim. Kar se tiče javne dostopnosti podatkov, ne da bi želeli od njih bežati, pa imajo ti razvidi dvojno plat. Prva plat je informacijska oziroma tehnična – gre za razvide, ki se vodijo v elektronski obliki preko Javnega Zavoda Planica in jih za nas pripravlja oziroma oblikuje Javni zavod Planica z vso upravljalno pravico. Na drugi strani pa vsebino razvidov daje Direktorat za šport vključno s »športno bazo« (lokalne skupnosti, društva oziroma vsi akterji športne sfere). Mi smo torej tisti, ki akterje na posvetih vprašamo, kaj potrebujejo, kaj bi morali imeti, kaj je smiselno razviti in seveda ne samo tisto, kar izhaja iz Zakona – npr. razvid zasebnih športnih delavcev, vrhunskih športnikov itd. Tudi na lokalnem nivoju odločevalci potrebujejo te podatke. Dejansko je javna dostopnost omejena zato, da se v te podatke ne more kar tako posegati – torej samo tisti, ki so registrirani lahko vstopajo v bazo, širši vpogled v delovanje športa pri nas pa je seveda namenjen tudi širši zainteresirani množici – to smo morali zagotoviti tudi zaradi Zakona o dostopu do informacij javnega značaja. Pri tem pa se soočamo še z enim problemom, ki ga bo v prihodnje potrebno rešiti. Zakon o športu iz leta 1998 do danes še ni bil noveliran v smislu novele zakona, ki bi nam torej natančno opredelila, katere podatke, predvsem osebne podatke in informacije javnega značaja, lahko zajemamo. Tu se pa torej pojavlja problem uporabe in zbiranja podatkov. Kar pa se tiče vrednosti teh podatkov pa zagotovo služijo odločevalcem na vseh ravneh – na ravni države oziroma Ministrstva, na ravni lokalnih skupnosti in na ravni športne civilne sfere.

3. Kako gledate na delo izgradnje informacijskega sistema, ki bi omogočil celovito in kontinuirano spremljanje vseh nalog na različnih področjih športa, ki se je leta 2005 vzpostavljalo v okviru ŠPIC-a znotraj takratnega Zavoda za šport Slovenije in se trenutno ponovno vzpostavlja v okviru Zavoda za šport RS Planica? Kakšno stopnjo pomembnosti (in zakaj) MIZKŠ pripisuje spremljanju izvajanja nalog in del v okviru omenjenega?

Bom zelo iskren. Izvirni greh ali napaka političnih odločevalcev v tistem času je bila, da so ukinili Zavod za šport Slovenije. V vmesnem obdobju, od ukinitve do ustanovitve Zavoda za šport Planica, je bil sistem preprosto ukinjen in porušen in prišlo je do podatkovne praznine, saj ni bilo službe oziroma organa, ki bi se na politični ravni zavedal pomembnosti podatkov, njihovega zbiranja, obdelave, ohranjanja itd. Takrat, ko je bila ta odločitev sprejeta, se odločevalci niso zavedali posledic posledice tega ukrepa.

Leta 2007, ko sem prišel na Ministrstvo, smo ponovno začeli razmišljati in prepričevati odločevalce, kako pomembno je imeti vzpostavljen sistem spremljanja nalog in del oziroma informacijski sistem: prvič zato, ker nismo več v kamenu; drugič tudi zato, da imamo kvalitetne tovrstne podatke, ki jih lahko obdelujemo z namenom, da so odločevalcu, pri sprejemanju odločitev oziroma ukrepov, pri normativnem urejanju zadev, v pomoč. Tako nam je uspelo, da smo ponovno prepričali neprepričane in morebiti tudi sami sebe, kako pomembna je celotna zadeva – tako smo začeli na novo graditi informacijsko podporo za zajemanje podatkov na vseh segmentih; tako tiste, ki so predvideni z Zakonom o športu – govorim o vzpostavljanju razvidov v elektronski obliki – kot tudi tiste podatke, za katere menimo, da je prav, da odločevalci z njimi razpolagajo. Načrtovan proces vzpostavljanja sistema spremljanja se je začel že leta 2009 (pred samo ustanovitvijo Zavoda Planica), ko se je oblikovala posebna projektna skupina, ki je pokrila različne ciljne skupine (predstavniki Ministrstva, lokalnih skupnosti, športnih zvez, nacionalnih panožnih športnih zvez, OKS-ZŠZ), ki se jih šport dotika za pripravo t.i. programa razvoja informatike v športu. Ta delovna skupina je v zaključnem poročilu pripravila zelo korektna izhodišča. Ko se je ustanovil Javni zavod Planica, je bil kot tretji steber Zavoda ustanovljen informacijski del oziroma segment namenjen spremljanju vseh nalog in del na področju športa. Potrebno pa je omeniti še programski svet, ki bdi nad razvojem tovrstne infrastrukture. Tukaj se potem zahteva od vseh vpletenih, ki se ukvarjajo z vsebino športa in ukrepi, ki vsebini sledijo, da sodelujejo. Ko tudi baza (od lokalnih skupnosti do civilne družbene sfere) oziroma okolje prepozna pomen pomembnosti spremljanja, potem zadeva sicer še ni rešena, vendar pridobi na pomembnosti,

saj ti akterji spoznajo, da lahko podatke uporabijo tudi zase, za svoje lokalne skupnosti in da podatki niso namenjeni le nam, na ravni Ministrstva. In to nam je uspelo, kroženje uporabe podatkov je namreč zelo pomembno. Stopnja zavedanja o pomembnosti je torej trenutno zelo visoka, zagotovo pa še ni popolna; srečujemo se tudi z raznoraznimi težavami, ki jih kolegi odpravljajo, strokovno podkrepijo vsebino – katere podatke in zakaj jih je še potrebno dopolniti in spremeniti – gre tako za vsebinske in tehnične vidike spremljanega.

Lahko rečem, da je kot rezultat tega ustvarjena silno korektna povezava – vsi igralci se zavedamo pomena enih in drugih, v tem smislu se torej znotraj posameznih projektov oblikujejo delovne skupine, v katerih so vključeni vsi kompetentni igralci. O špekulacijah glede negotovosti obstoja Javnega zavoda za šport Planica ne bi komentiral, saj gre za politične odločitve, v kolikor bi pa ponovno prišlo do rušenja vzpostavljenega sistema v okviru Javnega zavoda za Šport Planica, potem bi to bila ponovna napaka oziroma ista napaka kot leta 2005.

4. Kakšne so relacije MIZKŠ/Direktorata za šport z Zavodom Planica, OKS-ZŠZ, stroko in telesi znotraj ministrstva, kar se tiče pomembnosti spremljanja izvajanja nalog in del na področju športa v državi?

O tem sva že nekaj govorila. Povezave z vsemi vpletenimi akterji tečejo in so korektno zastavljene. Zato pa še enkrat ponavljam, »bog ne daj« v metaforičnem smislu, da bi ponovna politična odločitev šla v smeri ukinitve Javnega zavoda Planica, ki ga je ustanovila država na predlog bivšega Ministrstva za šolstvo in šport. To bi bil ponovni izvorni greh na večih segmentih. Kar se pa tiče sodelovanja z OKS-ZŠZ pa je zgodba naslednja: OKS-ZŠZ je na osnovi neke dogovorjene igre dojel, da smo drug od drugega odvisni. Sicer so postavljene ločnice v smislu, da je Ministrstvo vladni organi, OKS-ZŠZ pa piramidalna špica organiziranosti športne sfere. Kljub temu pa se zavedamo, da slovenski šport dela za isto zgodbo: država torej po zakonu zagotavlja določen javni interes na področju športa, vsi ostali (tudi OKS) pa participirajo k doseganju teh ciljev oziroma javnega interesa v športu. Drugič, sodelovanje in odnosi med vsemi strokovnimi organi in službami tako s strani Ministrstva kot drugih, ki jih omenjava, so v neprestanem teku in korelaciji, dopolnjevanju in dogovarjanju in celo podpiranju pri sprejemanju odločitev itd. Sem pa pri tem zelo ekspliciten, da se pogovarjava o obdobju Ministrstva za šolstvo in šport oziroma do obdobja nove organizacijske prenove Ministrstva.

5. Ali se vam zdi pomembno, da je na ravni nacionalne države vzpostavljen celovit sistem spremljanja izvajanja športne politike in zakaj?

Absolutno, nenazadnje se šport na nacionalnem nivoju izvaja v javnem interesu in je pomemben. Tako zaradi promocije države, ko vrhunski športnik doseže vrhunski dosežek, kot zaradi številnih učinkov – preventivnih, zdravstvenih, socialnih itd. Zelo veliko je področij, na katere šport pozitivno deluje. Vpletenost nacionalnega nivoja je pomembna, posledično pomembno tudi, da je vzpostavljen sistem spremljanja. Tako se ne strinjam z nekaterimi, ki trdijo, da je slovenski šport podržavljen.

PRILOGA D: INTERVJU S PREDSTAVNIKOM ZŠRS PLANICA, ZAPOSLENIM V SEKTORJU INFORMATIKE IN ANALITIKE V ŠPORTU

1. Kakšen je odnos Zavoda za šport Republike Slovenija Planica (ZŠRS Planica) glede na celoto vseh aktivnosti, ki jih opravlja, da spremlja delo in naloge, ki jih izvaja? Glede na to, da ZŠRS Planica v zadnjem času spremlja izvajanje športne politike na celotni državni vertikali, kje vidite pozitivne in/ali negativne vidike kontinuiranega spremljanja izvajanih nalog in del?

Najprej bi rad, da so razumljive določene terminološke pomanjkljivosti v samem poimenovanju ZŠRS Planica. Informatika in analitika v športu je ločena od ZŠRS Planica v tem smislu, da s projektom izgradnje Nordijskega centra Planica ni povezana. Znotraj organizacijske strukture Zavoda tako delujemo samostojno in smo v osnovi bolj le Zavod za šport. Kot ste že sami ugotovili, osnovo našega dela predstavlja t.i. izgradnja, dodelava e-športa, enotnega informacijskega sistema v športu, ki omogoča zbiranje, evidentiranje in pripravo podatkov za analiziranje ter posredovanje informacij ključnim uporabnikom v športu. Na prvi pogled se zdi, da je naša osnovna naloga izdelava aplikacij oziroma naloge tehnične narave (del našega dela predstavlja tudi to), vendar so v ospredju sami podatki in njihova uporaba, ne pa toliko zgolj tehnične zadeve. E-šport tako predstavlja podlago za nadaljnje izdajanje publikacij o slovenskem športu (na primer tim. publikacije Šport v številkah), namenjene interpretaciji in uporabi s strani širokega spektra vpletenih deležnikov v slovenskem športu. Glede na to, da se v osnovi ukvarjamo s spremljanjem izvajanja širokih športnih dejavnosti (ne le tistih zakonsko določenih razvidov, ki jih mora spremljati Direktorat za šport), sektor informatike in analitike temu pripisuje pomembno vrednost, saj je to v osnovi naše poslanstvo. Pri tem smo nekaj stvari prevzeli tudi od športno informacijskega centra ŠPIC, ki je v preteklosti že spremljal podobne stvari in če ne bi bilo celotnega

spremljanja že v obdobju 2000–2009, tudi e-športa danes ne bi bilo. Naš namen je ustvarjanje outputa – izdajanje analiz, informacij, publikacij, podlago katerih pa predstavlja e-šport.

Seveda obstaja tudi nekaj negativnih vidikov našega dela v okviru zbiranja in spremljanja podatkov. Prvič, ni zadostne pravne podlage za zbiranje podatkov, razvidi, ki se jih mora spremljati znotraj Ministrstva so skopi in v tem pogledu je potrebna sprememba zakona, saj je od njegovega sprejetja poteklo že 14 let. Številne športne zveze, občine, tudi tam, kjer morajo zbirati podatke, tega morda ne želijo ali ne čutijo potrebe ali nimajo časa. Skratka preciznejša zakonska regulativa glede tega je potrebna. Na drugi strani pa mi sami naše naloge opravljamo v lastnem in ne zakonskem interesu. Mogoče najpomembnejša težava, glede katere nas sicer ni strah, imamo pa določene zadržke, bi bila ukinitvev ZŠRS Planica in s tem ukinitvev informatike in analitike oziroma e-športa. Zgodilo se je že, da smo s strani določenih ljudi bili zaznani kot preprosta potrošnja denarja. Nam je v osnovi dejansko vseeno, kam spadamo organizacijsko (ali delujemo kot samostojna enota, ali v okviru MIZKŠ, OKS-ZŠZ ali kako drugače), pomembno je le to, da naše delo spremljanja izvajanja nalog ostane oziroma se ohrani.

2. Katere vrste podatkov, na kakšen način in kako pogosto spremljate v okviru Zavoda Planica? Kakšno vrednost/uporabnost pripisujete tem podatkom (tako znotraj samega ZŠRS Planica kot tudi za širše deležnike v slovenskem športu)?

E-šport je v osnovi razdeljen na različna procesna področja oziroma podpodročja. Naj povem, da se zbiranje in spremljanje podatkov na MIZKŠ v okviru zakonsko določenih razvidov, ki jih je potrebno spremljati, razlikuje od vseh podatkov, ki jih spremljamo mi sami. Smo širše naravnani, spremljamo širše zadeve in smo tudi odgovorni za vsebino spremljanega, torej kaj, kako, kdaj se bo spremljalo. V osnovi se podatki spremljajo na letni ravni in ne na primer po osmih letih, kot so analizirali Nacionalni program športa 2000–2010. Pomembno je kontinuirano spremljanje in potem takem mi vsake 3–4 mesece v določenem turnusu izdajamo publikacije za določena podpodročja, ki jih spremljamo. Do sedaj izdane publikacije so Pregled financiranja športa v Republiki Sloveniji in Pregled vrhunškega in kakovostnega športa v Republiki Sloveniji, načrtujemo pa še izdaje publikacije o športnih objektih in rekreaciji ter športa otrok in mladine. Konkretna področja, ki jih spremljamo in so širša od spremljanja podatkov na Ministrstvu pa so: organizacije, športniki, kadri, športni objekti, šport otrok in mladine, rekreacija. To so glavne vsebinske postavke, obstajajo pa še zadeve na ravni aplikacij, ki z samo vsebino niso zelo povezane. Želeli bi si spremljati tudi na primer

šport invalidov, študentov, vendar smo bili omejeni s tem, da smo v Strateškem načrtu razvoja e-športa 2011–2015 morali izbrati prioritete naloge, prav tako pa s strani obeh omenjenih deležnikov ni bilo precejšnjih pobud za vključitev v naše delo.

Takšni podatki so za slovenski šport nujna zadeva. V osnovi naše delo ni samemu sebi namen oziroma namenjeno nam samim, da bi jih mi lahko uporabili. Namenjeni so drugim deležnikom v športu, ki jih resnično potrebujejo, mi jim pri tem z informacijsko podporo lahko le pomagamo. Naš namen je torej priprava in izdelava skupnih standardov, smernic in imenovalcev za vse akterje slovenskega športa, ne pa za nas same. Kaj jim takšni podatki omogočajo? Prvič, lahko se med sabo primerjajo (npr. občine) in na ta način ugotovijo svoje prednosti, slabosti znotraj letnih programov športa; podatki jim tako omogočajo načrtovanje prihodnjih dejavnosti (na podlagi podatkov lahko občina ugotovi, koliko kadrov v športu zaposluje in se nadalje odloča o tem, ali so kadrovske podhranjeni ali ne) aktualen vpogled v stanje glede njihovega športnega udejstvovanja itd. Področja uporabe podatkov so resnično široka, tako se lahko širijo dobre prakse znotraj slovenskega športa.

3. Trenutno v okviru ZŠRS Planica poteka izgradnja informacijskega sistema (e-šport), ki po nekaj letnem premoru ponovno gradi celovit sistem spremljanja športne politike. Kakšno stopnjo pomembnosti pripisujete takšnemu celovitemu sistemu spremljanja?

Kot že rečeno smo mnenja, da je celovit sistem spremljanja nujna zadeva za slovenski šport. Vendar mi nismo tisti, ki smo odgovorni za razvoj športa v Sloveniji (za to so odgovorni upravljalci na različnih ravneh – nacionalni, lokalni, civilni itd.); smo pa odgovorni za pospeševanje razvoja športa, kar je možno z vzpostavitvijo učinkovite, prilagodljive in sodobne analitike in informatike, ki temelji na enotnem informacijskem sistemu e-šport in ki bo delovala v podporo uresničevanju strateških ciljev Nacionalnega programa za šport.

Naj tukaj omenim še glavne težave, ki sovpadajo z vašim prvim zastavljenim vprašanjem. Znotraj nas samih je stopnja zavedanja uporabnosti teh podatkov velika. To pa ne drži tudi v zunanjem širšem športnem okolju v naši državi, kjer se prvič obdelava in uporaba podatkov v športu izvajata v skromnem obsegu in nepovezano po posameznih institucijah ter drugič, zavedanje o pomembnosti podatkov in njihovi uporabnosti je premajhno. Gre pravzaprav za neznanje in nerazumevanje teh zadev, predvsem s strani upravljalcev v športu. Ne bi mogel reči, da ni želje po takšnih podatkih, velikokrat se zgodi, da nas športne zveze, občine in drugi

kontaktirajo v smislu, kako uporabni so bili naši podatki za njihovo delo, problem je predvsem v nerazumevanju s širše strani.

4. Kakšne so relacije Zavoda Planica z Direktoratom za šport, OKS-ZŠZ ter s stroko in zainteresirano javnostjo, kar se tiče pomembnosti spremljanja izvajanja nalog in del na področju športa na državni ravni?

Relacije z vsemi so dobre, korektne in najpomembneje vzpostavljene. OKS-ZŠZ je naš pomemben partner, prav tako Direktorat za šport, med njima velikokrat delujemo tudi intervencijsko. Menim, da jih naše delo v osnovi ne moti, in jim ne predstavljamo trna v peti. Problem je, kot že rečeno, v premajhnem razumevanju uporabe podatkov, samo zavedanje o pomembnosti tega vprašanja pa se skozi čas veča. Kot ključni kritični dejavnik uspeha smo v Strateškem načrtu razvoja e-športa za obdobje 2011–2015 opredelili ustrezno uporabo podatkov, ki spadajo pod e-šport. Ukrep za uresničitev le-tega pa pomeni redno sestajanje z odgovornimi ter izvajanje posvetov, s katerimi želimo ugotoviti, kateri podatki (ki se jih v okviru e-športa še na zajema) manjkajo oziroma jih upravljalci športa potrebujejo. Posledično pa se za povečanje zavedanja uporabnikov organizirajo letni sestanki, znotraj katerih usklajujemo mnenja o tem, kateri podatki lahko omogočajo ustrezne rešitve. Zelo pomembno je torej, da e-šport predstavljamo zainteresirani javnosti, se na ta način širimo in ustvarjamo večje zavedanje in uporabo podatkov.

5. Nekateri pretekli poizkusi vzpostavljanja sistema spremljanja športne politike so spodleteli, trenutno pa se zdi, da je odgovornost akterjev glede pomembnosti tega vprašanja bistveno večja. Kako ocenjujete prihodnost vzpostavljanja celovitega sistema spremljanja oziroma konkretnega informacijskega sistema, s katerim se ukvarjate in z njim povezanega razvoja športa v Sloveniji nasploh?

Menim, da pretekli poizkusi niso splavali po vodi le in zgolj zaradi političnih odločitev. Problem je bil tudi v tem, da celotna zadeva v okviru Športno informacijskega centra ŠPIC ni bila stoo odstotno pripravljena, tako da je odgovornost tudi na tistih, ki so zadevo pripravljali in vodili. Kar se pa tiče naše prihodnosti oziroma prihodnosti e-športa pa smo optimistični. Dokler nas bodo drugi akterji potrebovali, bomo zadevo peljali naprej in jo dopolnjevali ter izboljševali. Naš »know-how« je namreč resnično velik. Tako bi bila ukinitve le-tega zelo negativno naravnana za razvoj slovenskega športa. Menimo, da je pomembno, da se naše dejavnosti ohranijo, ne glede na institucionalno strukturo znotraj katere obstajamo ali bomo

obstajali v prihodnosti. Zavedanje o pomembnosti spremljanja športa počasi narašča, vsi skupaj pa moramo nadgrajevati še razumevanje celotne zadeve.